

Despotas insensatos,
Forzá, forzádo grillor,
Pode oprimir o ferro,
Un corpo enfraquecido;
Mais as nobres idéas,
E gloriosos instintos...
Esas... non pode, non o
(duro ferro,
Nin a morte, extingúilos!
Eduardo PONDAL

A Nosa Terra

PERIODICO GALEGO

¡Barbaros!

Las ideas no se matan!

DOMINGO F.
SARMIENTO

Año XXVIII

BOS AIRES, NOVIEMBRE DE 1944

Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2186

Núm. 432

O Intre Político Hespagnol

O presidente de Euzcadi, di:

José Antonio de Aguirre, presidente de Vasconia, referíndose a loita que sosteñen os guerrilleiros españois coas tropas de Franco ao longo da fronteira, dixo que o povo vasco está listo para entrar en acción "no momento axeitado", e que se erguerá contra o actual goberno de Hespaña, as ordens do seu goberno desterrado.

O señor Aguirre engade: "Este movemento ten estraordinaria importancia. Non é mester restarlla aos atuais acontecementos. Todos os vascos temos unha opinión: Todo aito dirixido contra Franco é bo".

Ademiteu que cecais non teña resultados militares inmediatos esa entrada de guerrilleiros que, según as informacións, cruzaron a fronteira dende Francia cara o norte de Cataluña, mais sostén que a súa acción será a voz de chamada de todos os elementos que denantes constituían o réximen republicán hespañol.

Dixo que espera que os republicanos que están no desterro, o mesmo que o goberno de Euzcadi e os dirixentes cataláns e galegos e todas as outras faccións políticas, xunguiranse ao movemento. A discusión —a firma de Aguirre— finará cando comece a acción. Coido que teremos mellor organización nun futuro próximo. Son absolutamente optimista.

TODOS OS PERSOEIROS DE GALEUZCA MOSTRARON, NAS SUAS DECLARACIONES, UNHA VISION CLARA DO PROBLEMA POLITICO HESPANOL

Dou a entender que a unidade política que xurda das actuales escaramuzas traerá por resultado un serio movemento militar dentro de pouco tempo.

O señor Aguirre recalca tamén que, personalmente, está en desacordo político cos xefes do actual movemento guerrilleiro, mais sostivo que os vascos xunguiranse con todos os outros grupos que porcuren o restablecemento da República, e engade: "Teño entendido que o actual movemento comprende a homes de diversos partidos, mais que o mando é comunista. Non estou de acordo con eles politicamente mais apesares d'elo, ouxetivamente, a súa acción é boa. Cando chegue a hora, os vascos cumpriran co seu deber".

O outro día Churchill eloxiou a amizade de Franco e o embaixador de Estados Unidos, señor Hayes, declarou que é mester cooperar co goberno d'ese xeral. Isto desalenta ao povo que estivo buscando o apoio das democracias. Nós non pedimos un apoio tanto como unha feble expresión de simpatía.

Francisco caería se non contara co apoio nominal de Gran Bretaña e Estados Unidos. Se ese apoio lle fora retirado, as xentes adañeiradas e o exército non o sosteñerían no caso de que un movemento dos guerrilleiros e das forzas clandestinas que hai dentro de Hespaña ameazaran o seu goberno. Se Franco segue sostido polo apoio de Londres e Washington, o capital e os militares oporanse, aos guerrilleiros. Entón correrá o sangue, pois será inevitabel outra guerra civil.

Manifestou tamén que a oposición a Franco está sendo cada vez mellor organizada. Aseguran que os cataláns están ben preparados e que os vascos están perfeccionando un programa metodico.

Ao referirse ao hemisferio oucidental, declarou: "A situación hespañola é importante polo seu reflexo sobre América Latina. Estados Unidos terán sempre problemas ideolóxicos até que Hespaña se vexa limpa do feixismo".

O irman Prada cos representantes de Cataluña i Euzcadi en México

REORGANIZACION DE UNA VIEJA ALIANZA DE ESPAÑOLES

O representante do Consello de Galiza en México, foi entrevistado polo notabel escritor e periodista Alardo Prats para o prestixioso diario da Capital Federal daquela república, "Excelsior". O éxito da constitución de Galeuzca en México ollámolo reflexado no traballo do dito escritor, que damos a coñecer hexe nestas páxinas.

La vieja alianza entre los nacionalistas gallegos, vascos y catalanes denominada "Galeuzca", establecida en 1923, posteriormente ratificada en 1932 y que tiene por objeto vertebrar las diferentes nacionalidades de la península ibérica en un estado confederal, ha sido revivida, en estos días, por nuevos impulsos y sobre una amplia base de reorganización.

A tal efecto, ha llegado a México, procedente de Buenos Aires, el señor Rodolfo Prada, como representante del presidente del Consejo de Galicia, señor Alfonso R. Castelao el cual, reside en la capital de Argentina, desde donde dirige los diferentes grupos gallegos nacionalistas esparcidos por el continente.

El señor Prada nos manifestó que el Consejo de Galicia, el representante del Gobierno vasco, en Buenos Aires, señor Aldassoro y el del Consejo Nacional de Cataluña, señor don Manuel Serra Moret han firmado últimamente un acuerdo en virtud del cual el pacto "Galeuzca" ha sido restablecido.

BASES FEDERALES PARA ESPAÑA

Añadió que dicho pacto pretende articular un programa de reconstrucción peninsular sobre las bases políticas de una Confederación de los cuatro núcleos esenciales que integran España a saber: Galicia, Euzcadi, Cataluña y Castilla. Otra de las aspiraciones implícitas en el proyecto del pacto federal persigue que Portugal, declaró: "A situación hespañola é importante polo seu reflexo sobre América Latina. Estados Unidos terán sempre problemas ideolóxicos até que Hespaña se vexa limpa do feixismo".

gal, en su día, forma parte de la referida Conderación.

—La reconstrucción peninsular —subrayó el señor Prada— sobre bases federales es la única que puede dar al futuro estado español una estabilidad democrática contra la cual se estrellarían, no solamente las supervivencias del feudalismo unitario, sino que también cualquier intento de intervención extranjera en las determinaciones privativas de los españoles. Por otra parte, la coincidencia en una estrecha colaboración de Galicia Euzkadi-Cataluña-Castilla y Portugal podría ser vinculada a los intereses históricos de las naciones iberoamericanas a través de un ideal capaz de unir a todos los pueblos de ascendencia ibérica en una de las grandes entidades regionales del tipo de las preconizadas como indispensables para establecer la reorganización mundial en la postguerra.

El señor Prada a su paso por Chile ratificó el pacto "Galeuzca" con los grupos de nacionalistas vascos y catalanes residentes en aquel país.

Durante su breve estancia en México ha cumplido igual misión cerca de los representantes del gobierno vasco y del Consejo Nacional de Cataluña.

El Presidente del Gobierno de Euzkadi señor Aguirre, el presidente del Consejo Nacional de Cataluña señor Pi-Suñer y el presidente del Consejo de Galicia señor Castelao harán público en su oportunidad un sensacional documento fijando la actitud política de Cataluña, Euzkadi y Galicia en orden a sus propios problemas y en relación con los problemas de los otros pueblos hispánicos.

El señor Prada ha celebrado dife-

O señor José Fontanals, representante en E. U. do Consell Nacional de Catalunya en Londres, dixo que o ministro do exterior do consello, Batista Roca, cablegrafiou a todas as delegacións americanas informándolles sobre o actual movemento de guerrilleiros en Hespaña. Explicou tamén que os cataláns están agardando que as faccións republicanas hespañolas eliminen as súas diferencias baixo unha dirección unificada, e cando isto se faga, os cataláns incorporaranse ao esforzo tendente a restaurar a República.

Ao referirse as aspiracións dos cataláns dixo: "Estamos a veira dos vascos e galegos. A nosa política é adherirnos a calquer dirixente que xurda entre os hespañoles. Tan pronto como haxa oficialmente un, os cataláns estamos dispostos a tratar con ele".

PRIMERO DERRIBAR A FRANCO

Al preguntar al señor Prada sobre la actitud de "Galeuzca" frente al régimen de Franco y al problema de la restauración de la República en España nos manifestó:

—El pacto "Galeuzca" tiene como uno de sus objetivos inmediatos el derrocamiento de la tiranía franquista y la restauración de la libertades democráticas en España. Pero esto, es sólo para nosotros un punto de partida. Para el futuro, Galeuzca aspira a obtener de las representaciones democráticas del país un firme compromiso que tienda a hacer efectivo el derecho de las nacionalidades peninsulares a su libre autodeterminación.

"Considero que es obvio destacar —terminó diciendo— que nuestra legítima aspiración a hacer valer nuestro derecho a autodeterminarnos persigue el establecimiento de un Estado Confederal que rija en el futuro la vida de todos los pueblos hispánicos y que afirme, de una vez para siempre, el régimen que corresponde a las exigencias de la historia, de la tradición y de la auténtica realidad peninsular."

De "El Excelsior", de México, 4 de octubre de 1944.

ALARDO PRATS

MANUEL DE IRUJO, CONSELLEIRO DA DELEGACION VASCA EN LONDRES I EX M. DO GOBERNO DA REPUBLICA, DIXO:

Pode ser unha acción organizada, ou unha acción espontánea de guerrilleiros ou doutros elementos illados, impacientes por comezar a liberación. Sexa en pequena ou grande escala, non é probabel que esa forza poda marchar ao través de Hespaña e constituír unha maior ameaza para o goberno de Franco. As complicacións políticas pesan máis que as consideracións militares. O 80 ou 95 por cento dos hespañoles está contra Franco. Tanto o goberno británico como o de Estados Unidos prestaron a súa aprobación ao réximen de Franco. Pola súa parte Rusia opúxose a Franco dende o principio e está abogando polo seu derrocamento. Aínda que ao povo hespañol lle gustaría ter o apoio das democracias, inclinarase a quenquiera que esté disposto a axudarlle. Se o apoio chega de Rusia, probablemente a influencia rusa será a que predominará en Hespaña se Franco é derrubado. Londres e Washington son os responsables da actual situación por haber trocado a súa atitude contraria a Franco. Foron a guerra como inimigos declarados dos gobernos fascistas. Certamente que entre éstos achábase o réximen fascista do xeral hespañol. Os hespañoles estiveron agardando no creencia de que cando se restablecera a democracia nos países invadidos, sería tamén restaurada en Hespaña.

É posibel —pregúntase Irujo— que presenciemos a liberación de Francia do xugo feixista e teñamos de seguir cruzados de

As Parolas E Os Feitos Frente a Realidade

por AVELINO DIAZ

• INVITAZON FRATERNAL

Avexíanse grandes acontecementos na sanguinanta Europa. Hispania, craro está, non ficará ao marxen de estos acontecementos; xa que n-ela tivo lugar o prólogo da traxedia, é lóxico pensar, entón, que o epílogo po-lo menos, se representará alí. Despois d-esta de oladora tormenta que está arrasando con todol-os valores trazidonaes, començará un novo conceito da vida, una nova maneira de vivir unha nova humanidade máis xusta, máis xenerosa e diña. Por eso loitamos todos.

Hespaña sufrirá tamén una fundamental transformación. Será a nova Iberia un país estruturado, vertebrado d-acordo a módulos axeitados á iliosincrasia do seu espírito e á súa economía natural. Farase d-ela un país habitabel e de agradabel e doada convivencia.

Os galegos, moi especialmente nós, os nazionalistas, estamos todos obrigados a traballar, a loitar porque na nova Hispania, a Galiza conquira toda a súa liberdade pol-a que vimos loitando dende fai moitos anos; e que sita ela, non achará maneira de cumprir os seus anccios de cultura, riqueza e progreso; e para poder así erguerse entre os povos da Europa, con vigorosa personalidade propia.

N-este senso os nazionalistas de Bós Aires levamos feito moito; mais isto non abonda, é preciso moito máis. Seríamos inxustos se nos quixáramos da nosa labouira; mais estamos seguros de que non fixeramos aínda todo o que debemos facer. Hai moitos "bós e xenerosos" que ficán ao marxen do noso movemento e é mestexer que se incorporen a ele. ¿Cómo e de qué maneira? Como se queira ou como se poida. Ninguén obriga a ninguén. ¿Só a rosa patria aseballada nos obriga! Só ela, dende o fondo da súa secular dór, ten dereito a impoñernos unha conducta, unha obriga e un sacrificio.

Con rémilgos e reconcomios non se vai a ningures. Os tempos do galeguímo rrocóo xa pasaron; hoxe o estilo é outro; é realista; duro, asp-o. Foi falla o esforzo de todos para dar termo a obra començada. Botamos de nós certos prexuízos e, ¡ha! xa! Os nosos mártires desde a eternidade están-ós sinalando a roita a seguir...

¡Eu dígo-vos irmans, que a hora nona xa sonou. N-este intre o "dóice far niente" é un delito.

• "NON ESQUEZAS DA INXURIA O RUDO ENCONO"

Atacar, criticar a Castela é una cousa relativamente común entre os nazionalistas galegos, vascos e catalás. Noutro tempo — e aínda hoxe — tamén os portugueses... Quen tal fixo, que tal pagué. Antes era ela; agora somos nos. Non vale o tardío e falso arrepentimento ante o perigo. En ben da boa harmonía ibérica podemos chegar a perdonar; pero non a esquecer.

Desde o final do século XV, os castelás non estiveron facendo mais que aldraxandonos e azovallándonos, política, económica e culturalmente. Sobor de nos botaron una esmagante, falsa e criminal lenda de torpeza, brutalidade, palurdez e inorancia, como no hay outro exemplo na historia de ningún povo, excepto o xudeo. Todos teñen a culpa; desde o sarnoso pegoreiro, até o faramba do Lope de Vega.

Esta irritante atitude, esta perversa e odiosa conducta dos triunfadores castelás sobor dos galegos, a raíz da derrota da Frouseira, estímola pagando aínda, despois de catro séculos e meio. ¡E pensar que hay algús galegos que non queren que se ataque a Castela!

Nós, temos moitos motivos para a nosa protesta violenta, iracunda. Castela con unha arrogancia tan insolente, como con deplorable e lastimosa falta de capacidade, asuméu, aproveitando certas circunstancias históricas, a responsabilidade de dirixir os negocios públicos da Iberia. E fixo e faino mal; desastrosamente. Pra iso impuso a forza o seu idioma, a suas institucións, lexis, cultura e despotismo. Atou a sua incapacidade xeral aos povos da península por un humillante centralismo que non os deixou progredir e até creou, a sua imaxen, una mentalidade cerril, incapaz de comprender os problemas políticos da España d-oxe.

Deixando de lado, por sin esquecerlos, todos os aldraxes e inxurias recibidos desta xente, adicámonos agora a loitar pol-a nosa liberdade; porque non queremos que nos governe ninguén mais que nós. Somos maiores en idade, diñidade e goberno.

• ENCOL DOS IDIOMAS

Hay algús paisanos nosos, sobre todo emigrados que subestiman o seu propio idioma o sobrestiman o castelán. Enchese-l-es a boca falando do "bello idioma de Cervantes". Sin dúbida esta pasmarota admiración é a resultante de moitos discursos dos profesionales do "hispano-americanismo", boco e barato, que se botan por esos banquetes patrióticamente chules e xa fora de tempo.

Nos, non queremos restar-l-es méritos o castelán para atribuíllos o galego. Cada un ten o seus. Fála e da "extensión" do castelán, fácese das vantaxas que reporta o falalo, tendo en contra os pobos de América que tamén o falan. Pro, esto é moi relativo. Os galegos, sin o castelán houvéramos arranzado igual. Houberamos triunfado e fracassado o mesmo nas nosas empresas. É un proxuízo que compre botal-o fora.

¿De qué lles vale os milés de italianos emigrados a América e a outros países o seu rico e formoso idioma. ¿Pra nada! E non embergantes, ben que se gañan a vida e triunfan en todol-os órdenes das actividades humanas; e gozan de mais prestixio, o menos por estas terras, que os propios hespaños con o "bello idioma de Cervante" e todo. ¿Valen l-es de algo o alemán os 25 milés de alemás emigrados a Norte-América durante o século XIX? ¿Tampoco l-es sirve! I eso que é o idioma da filosofía, por excelencia. Os polacos, os rusos, os xaponeses, sirvenl-es de ago os seus idiomas cuando salen da terra natal a gañarse a vida pol-o mundo? ¿Pra qué lles sirve os galegos o castelán, cuando emigran a Brasil, a Estados Unidos ou a Liverpool?

O valor dun idioma non está na súa "extensión", senon na cultura que carga. Así, por exemplo, o chinó o ruso o indostánico, con idiomas falados por moitos milés de persoas, e non oustante, non teñen a importancia nin a conveniencia do francés ou do alemán, que o falan corenta e setenta milés respectivamente.

Chegou as nosas mans, os outros días, un libro dun escritor arxentino, encol de temas rusos. Chamámonos a atención a enorme cantidade de autores consultados; cerca de cen ou quizás mais. De todos eles só había tres ca telás, citados por mera cruecición do ensayista criollo; pois, son estudos de segunda man e de escaso intrés. Todol-os demais son de autores franceses, alemás, nigleses, e algún que outro de diferentes países. E nós faciamos esta reflexión: ¿De qué lles vale o dito escritor arxentino o seu "bello idioma de Cervantes? Si falara o bable ou guaraní l-le serviría o mesmo.

RAMON CARBALLO

"Os pobos, despois da sua contribución de sangue, non queren ser dirixidos. Queren ser eles os que dirixan. Non haberá tratados de paz se non se afincan n- unha verdadeira xusticia social. A medida que os pobos se váian ceibando serán... o que eles quieran e todo intento de cou tal-os será en balde. A paz vai a ser mais temibel que a guerra".

Así lle decrarou a un periodista unha persóa que chegou fai poucos días de Europa i-esto é, seguramente, certo. Ten que ser así e non pode, nin debe, ser d-outro xeito. E reconforta o pensar que vai a ser así. So mentes un enervamento producido pol-o cansacio i-ós sufrimentos da loita, unha absoluta carencia de forciás, poderían facer que non fose así. Pro, non vai a soceder porque a vontade dos pobos hase de soborpoñer a todo pra que se poida chegar a conseguir un mínimu de felicidade.

E moi natural que esa vontade exista e que teime trocarse en forcia que arraxe con todol-os prexuízos, con todas as inxusticias i-ás iniquidades sociais d-un réximen tiránico e brutal que, co seu egoísmo i-á sua maldade, fixo, unha vez máis, que a humanidade tivese que sufrir esa es pantosa sementeira de mortes, sangue, dóor e bágoas. Os povos van a pedir conta ós seus malos gobernan tes, ás suas crases dirixentes, de todos os erros e de todos os crimes que fixeron; i-hanse de cobrar ben.

O capitalismo burgués matou ó feudalismo i-rgués sobor das cinzas d-aquél. Agora, cumprido xa o seu ciclo histórico, non suopo, ou non quixo renovarse (que sería humanizar se) pretenden seguir enchéndose cando xa reventaba de cheo i-ó non poder facer a dixestión, escomezou a retorcerse como unha cóbrega até que —doente xa— adentou o seu propio rabo. D-aquela, envelenado, dense conta de que tiña que morrer, pro, como unha besta feróz, preferiu atogarse no sangue das suas vítimas antes que buscar de salvarse, humanizándose, perdendo un pouco de moi to que tiña mal habido e dando os pobos pan e liberdade pra que poide sen vivir dinamente e con decencia.

Agora, queirase ou non, ten que imprantarse no mundo un novo sistema de vida. O capitalismo do xeito que se desenvolveu até agora, non pode subsistir e, como non quere vivir d-outro xeito mais nobre, como á alleo á bondade i-á xusticia, prefire suicidarse eispectacularmente matando, a milés e milés de séres fillos do povo. I-ó povo vai a facer a sua xusta venganza.

Aínda non se pode prever todo o que socederá n-esa desanguntada Europa que sempre foi, e seguirá sendo, continente reitor, pro, xa se del xa enxergar moito de que vai a ocorrer, que non ha ser pouco. Pol-o me nos xa se sabe que os gobernan tes que dirixen ós países capitalistas preocupalles mais o problema da post guerra que a mesma guerra en sí. Ventán o naufragio, a curto ou longo pracio, do barco en que viaxan e fan canto lles é posibel pra amenguar a catástrofe. Tanto fan que, d-elas veces, até non fan ren por non saber o que poden facer con algo de xeito. E déixanse estar como se agardaran un milagre. Están en tuberos e teñen medo. Eu penso que até, en alguns casos, os exércitos d-eses países non avanzan por que, ás dificultades de loita, veñen a sumarse as de saber o que se fará cos pobos, ou o que os pobos farán cando se atopen en condicións. ¿Que farán os pobos d-Europa (continente reitor que o se guirá sendo) unha vez que se topen en condición de facer algo? O que dí esa persóa que acaba de chegar

d-aló: non deixarse dirixir e dirixir eles, crebar as cadeas, impoñer a sua forcia e rematar con un sistema de vida inhuman i-antinatural. O camiño a percorrer é longo i-haberá que verber aínda moito sangue, pro, xa son d- eles os pobos que se endereitan por esa roita, que será, o remate de contas, lumiosa. Xa hai pobos que están por ese camiño.

Ten que ser así e, se non fora así, sería cousa de ir pensando no suicidio colectivo pra luxir de tanta miseria e de tanta indinidade como hai no mundo.

Cando se pensa si esta guerra, ó findar, deixará as cousas como eran antes, síntese noxo. Cando se pensa que un Bonomi volve a gobernar en Italia, un Pierlot en Bélxica e outros da mesma crase están agardando pra volver a gobernar outros pobos, do mesmo xeito que antes, como se non houbera pasado nada, dan ganas de re negar da vida. Cando se pensa que unlos señores, persoeiros e representantes do feudalismo polaco están agardando pra reproducir no seu país os métodos de Beck e que hai quall-es presta axuda, síntese fouda ca rraxe, profundo desacougo.

Pro, hai que ter confianza nos pobos, hai que pensar qu-esta lección de sufrimentos lles sinalará o vicio que deben coller e que eles evitarán as mi vergoñas que se están tramando nos scos dos gobernos. Europa, ó findar esta guerra capitalista, escomenzará a sua guerra popular. Ten que ser así; debe ser así.

I-agora lembémonos de povo hespañol que, tamén, ten que facer a sua guerra popular; a sua segunda guerra popular; que tamén ten contax que cobrar, que tamén ten que redimirse e ten que sentir; unha vez mais, ese vento renovador e redentor. O povo hespañol que ten que pedir contax ós seus malos gobernan tes de hoxe e de ante e que, sin dúbida, ha de poñerse ao par dos outros pobos, pol-o seu intrés e pol-a sua salvación. Lembémonos do noso povo galego e de todos os da península.

Pois ben: tanto os que esperan go bernar a Hespaña, n-un próximo futuro republicano federal, con incrucción de Lusitania como os que agardan pra gobernar unha Galicia autónoma con personalidade no concerto dos pobos peninsulares, teñen que ir enxergando o porvir inmediato; teñen que ir decatándose do que poden esperar dos pobos e do que a estes hai que darlles pra que se sintan satisfeitos en parte, pol-o menos; teñen que ir poñéndose de frente á realidade e non pensar en estafas políticas ó povo; non pensar en lirismos nin en reviravoltas que leven ó país a un "punto morto", a un pasado que, na conciencia popular, perdeu o cre to, a un pasado que non pode ser punto de partida pr-ó mañan fecundo. No pasado recente de Hespaña non hai mais que unha cousa dina: a loita

que o povo sostivo contra os seus nemigos, a loita que rematou en desastre, pro, que deixou froitos i-ensinanzas sendo eisempro l-admiración do mundo. Ningún home dos que tiveron funcións de goberno na deredeira republicana é dino de voltar a tel-as. Hai que peñerse en guardia contr-ós incapaces, os desaprensivos i-ós falsos apóstoles da redención. A nova República pública ten que ser n-outras mans que a sepan gular ben, que se guíen elas mismas pol-os desinos do povo. A Hespaña, eixtructurada políticamente, n-un mañan próximo, como un fato de nazionalidades (tantas como teñen dereito e razón pra chamar se tales) ó xeito das repúblicas que constituíu a Rusia de hoxe i-ás que se han de sumar á Rusia do porvir, ten que ser o desiderátum de todo home que aspire a ser algo na Hespaña que está en xestación ou n-algunha das suas células nacionais.

Seguirá sendo certo sempre aquel apotegma "A felicidade dos pobos é suprema ley". Non é cuestión d-estas ou d-aquelas ideais, de tales ou cales principios filosóficos; non é cuestión de crases ou de castas. É cuestión de humanidade. É cuestión de facer valer os dereitos de quen máis dereito ten a defenderse.

Os pobos queren eso, seguran-querendo e morrerán, se é preciso, por conquéril-o. O povo hespañol i-ó povo galego serán primeiros. Xa foren dos primeiros cando escribieron con "sangue pjuente e roxa" o prómio de sua acción redentora en tres anos de loita varil, contra tod-a caralla do mundo e contra a ceguedade i-á falta de comprensión das crases dirixentes d-outros países e dos go bernantes que agora saben, eles ta mén, o que é sufrir. Pois están, moitos d- eles, pagando as culpas que tiveron na traxedia de noso povo.

O AGASALLO A ROEL

O sábado 4 do corrente tivo efecto no restaurant "La Aurora" o banquete que un grupo de amigos lle ofreceron o irmán Roel, con motivo da sua labouira galeguista. Houbo una boa concurrencia, entusiasta e alegre. Vimos moitas persoas destacadas da colectividade galega. Estiveron representadas algunhas entidades, galegas e arxentinas. Aos postres ofrecéulle o agasallo Castelao, n-unhas verbas cheas de saudade de cousas e de feitos da nosa terra e da loita pol-a liberdade de Galiza.

Roel, emocionado e sinxelamente, agradeceu o homaxe de que era ouxeto. Despois o quinteto vocal Ultraya cantou unhas cantas cancións do seu repertorio que foran muy aplaudidas.

A NOSA TERRA adrese a este acto e faille chegar dende estas columnas a sua simpatía e a sua estimazou.

O seu TRAXE

O seu SOMBREIRO

A sua CAMISA

A sua ROUPA INTERIOR

MERQUEOS EN:

FEDERICO LACROZE 4086

UNHA CASA

ENTEIRAMENTE GALEGA

CELTA

NO ANIVERSARIO DE PARDO DE CELA

Co gallo de cumprirse o mes entrante, un novo aniversario da morte do primeiro mártir das liberdades galegas, mariscal Pedro Pardo de Cella, A NOSA TERRA sairá en edición extraordinaria, con colaboracións de destacados escritores galegos e outras notas de rigorosa actualidade política.

Fágase reservar un exemplar.

EDITORIAL

Os republicáns hespaños no desterro, dende fai cinco anos, adicáronse a tirar pedras uns aos outros. Aqueles grupos que, por dispoñer de medios económicos, podían e debían facer unha laboura orgánica dende os primeiros intres, coidáronse ombriño do mundo e fecháronse en aitudes persoas e negativas. Outros grupos andiveron a arrandieira de unha banda para outra: hoxe aquí, mañán alí, que é branco pol-a mañán e amarelo pol-a noite, etc. Deste xeito correo o tempo e agora que se percisaba un orgáo eficiente que recollera no seu seo todas as inqueданzas dos povos hispánicos xunguidas nunha acción común, ollámonos diante as improvisacións que, por isa mesma condición, sempre deron pouco resultado.

Asín, dispois de comezar as accións dos guerrilleiros na fronteira franco-hespañola, asistimos a un verdadeiro desbaraxuste de opinións e declaracións dos difrentes grupos republicáns no desterro. Foi aí onde se reflexou a falla dos Partidos políticos e das agrupacións republicáns hespañolas. Somentes galegos, vascos e cataláns, por meio do seu orgaismo de alianza "Galeuzca", mostraron visión política, unidade perfecta e capacidade para intuir o intre que vivimos. As declaracións de Aguirre, Irujo e Pi y Suñer, non responden a unha improvisación persoal, senón a realidade dun orgaismo que afinca no mesmo cerne dos povos que constituen "Galeuzca".

Galegos, vascos e cataláns atopámonos xunguidos nun corpo orgánico de realidades e agardamos sinceramente que xurda un orgáo responsable que recolla aos espaxados grupos dos outros povos hespaños para coordinar as nosas accións cara o fin común: a Terceira República.

(TRADUCCION)

Los republicanos españoles expatriados, desde hace más de cinco años, se dedicaron a reñir unos con otros. Aquellos grupos que, por disponer de medios económicos, podían y debían hacer una labor orgánica desde los primeros momentos, se consideraron el ombligo del mundo, encerrándose, en actitudes personales y negativas. Otros grupos se movieron de un lado para el otro. Aquí hoy, mañana allá. Siempre según conveniencias partidarias. De este modo pasó el tiempo y ahora que se precisaba un órgano eficiente, capaz de recoger en su seno todas las inquietudes de los pueblos hispánicos, coordinadas hacia una acción común, nos encontramos ante las improvisaciones que, por ser tales, siempre dieron poco resultado.

Así, de esta manera, después de iniciadas las acciones de los guerrilleros en la frontera franco-española, asistimos a una verdadera desorientación de opiniones y declaraciones de los diferentes grupos republicanos en el destierro. Fue ahí donde se reflejó la falta de cohesión entre los Partidos políticos y agrupaciones republicanas españolas. Solamente gallegos, vascos y catalanes, por medio de su organismo de alianza "Galeuzca", demostraron visión política, unidad perfecta y capacidad para intuir el momento que vivimos. Las declaraciones de Aguirre, Irujo y Pi y Suñer, no responden a una improvisación personal, sino a la realidad de un organismo, cuyas raíces arrancan del corazón de los mismos pueblos que constituyen "Galeuzca".

Gallegos, vascos y catalanes nos encontramos unidos en un cuerpo orgánico de realidades y esperamos sinceramente que surja un órgano responsable que recoja a los esparrados grupos de los otros pueblos españoles para coordinar nuestras acciones hacia el fin común: La Tercera República.

O Noso Deber de Galegos...

por MOISES DA PRESA

Os galegos temos o deber de sentirnos galegos por riba de todo, ao marxe do respecto que nos merecen os demais povos da península como eisí mesmo, os ideaes de tipo social que particularmente se sosteñan.

Pódese ser republicán, socialista, comunista, anarquista, sen por iso deixar de sermos galegos.

O que compre, é que enxergamos a comenza de crear na nosa Terra, partidos políticos galegos — como o Partido Galeguista — ao servizo dos intreses de Galiza.

A granxeza e o respecto que nos merés Cataluña, afinca na súa varil e permanente manifestación do seu xenio nazonal.

En Cataluña, os partidos políticos hespaños ren teñen que facer.

Todas as manifestacións políticas-sociaes, teñen en Cataluña un cuño enxebremente catalán. D-este xeito, un cidadán de Cataluña pode ser socialista, conservador, comunista, republicán d-esquerda, anarquista, e defender con paixón os seus principios ideolóxicos o que non lle impide sentirse catalán, nin admite discusión ao respecto. Consecuente con estes principios, cando un político catalán chega a ocupar un ministerio, non esquece a súa nazonalidade e polo tanto, actúa como catalán.

Que ocorre c-un político galego cando chega a desempeñar o cárrago de ministro? Actúa como galego? Non. A súa actuación é a que compre a un político hespañol, non galego, e polo tanto, ao servizo dos chamados "intreses nazonaes", e xa sabemos por longa e desesperante esperenza, que na órbita dos "intreses nazonaes" por unha "crónica casualidade", nunca entra Galiza e que deixará de ser "crónica", cando os nosos políticos, en vez de representar a partidos hespaños ousten a representación de auténticos partidos galegos, que por sélo, estarán decote, ao servizo de Galiza e do seu povo.

E aurdo que n-un país como Galiza c-unha fisonomía económica tan particularizada, agudizada pol-o minifundio, con acusadas características hacia o libre troque, fiquen avencellada politicamente, a partidos hespaños que responden a necesidades de terras de latifundios e zonas industriaes, que buscan a protección do Estado como meio de defensa e medro, en contraposición cos intreses de Galiza; e fronte a un anxeio de xustiza social como o encarado pol-a República coa creazón da Lei Agraria, Galiza, sen ter ese problema, sinón a inversa, ten que pagar por-a realización d-unha lei que si ben é certo encara a solución económica en favor d-un numeroso seitor de povoazón secularmente eispoliada por unha minoría semi feudal, non é menos certo, que as necesidades de Galiza, por non cair precisamente como decote no campo dos "intreses nazonaes", ten que sufrir as graves consecuencias d-ausenza d-unha política galega, que encare os problemas tanto económicos como culturaes que fagan da nosa Terra, un país ceibe, rico e culto.

Como consecuencia d-esta servidume política que nos fai ficar ausentes das realizacións económicas e culturaes do noso país, temos que emigrar en masa a terras alleas, en procura

d-un benestar que non achamos na nosa.

Como dato ilustrativo do que vimos afirmando, vamos a transcribir do libro do economista galego señor Luis Peña Novo, "Novas Orentazóns Sociaes", un anaco do capítulo "Riqueza Forestal Galega".

Eisporta Galiza 20 millóns de pesetas anuaes en madeiras de pino e carballo. Máis esta produción, debemos calificala de moi reducida, pois a fecundidade do noso chan, e pol-a eistencia dos nosos montes, todos suscetíveis d-eisplotazón forestal, esa produción deberá de ser dez ou quince veces maor; deberá de constituír a segunda fonte da nosa economía.

Galiza ten 1.200.000 hectáreas de monte sen repovoar, cuia repovoazón en dez anos, costaría 150 millóns de pesetas e en vinte anos, a riqueza forestal creada, tería un valor de 12.000 millóns de pesetas que podería dar un beneficio de 300 millóns...

Polo eisposto, está demais que falemos da perda d-unha riqueza de miles de millóns de pesetas que chegarían a acadar un rendimento normal en cifras que ao só menzoalas, semeilan fabulosas máis que s-axustan a unha realidade tanxibel si nos atemos a creazón d-unha serie d-industrias antre elas, a do papel, que darían pan e traballo a milleiros de fogares e levarían ao noso país, pol-o camiño do progreso e da prosperidade e n-este senso, podemos referirnos a todas as ramas da riqueza e do traballo galego. No mar, na gandeiría, nos transportes, portos etc., e sobor de todo, na solución do noso grave problema do minifundio, consecuencia dorosa da nosa dependencia da meteta; consecuencia vergonzosa da incapacidade ou mala fé — tanto dá — dos lexisladores hespaños.

O problema do minifundio na nosa Terra, temos de resolvelo nós, que somos os que sentimos en carne propia, máis pra élo, é mester que gocemos de liberdade.

Para os governantes hespaños, — e tamén para os que non son governantes — Hespaña, é Castela, Extremadura, Andalucía, Aragón, Murcia, León.

Galiza, para os políticos hespaños, é unha terra lonxana, onde cada labrego, ten unha vaca e un anaco de terra. Onde chove moito e polo tanto — según don Indalecio — non fan falla canles para regadío... Ademais, emigran e fan xiros por valor de moitos millóns de pesetas que veñen a xeito para cubrir o déficit...

Proba da iñoranza e despreocupazón que por Galiza senten os políticos hespaños, vou bo-

tar man, do testemoño que nos ofrés un libro d-un político hespañol, para máis señas, socialista.

Trátase de "El Agro Español y sus Moradores", do Sr. Vicente Rodríguez Revilla, da editorial "Ulises", de Madrid.

Aparés éste libro — según verbas do autor, — como queixa acceda, contra os redatores do proieito da Lei Agraria.

Pois ben. En todo o decorrer do libro, non fai a máis mínima referencia a Galiza, máis onde a cousa chega ao colmo, é no capítulo V, tidoado: "Las Medidas Adoptadas para Combatir el Minifundio", páxina 83, pois inda que pareza ausurdo, e por moito que nos confundamos, Galiza, e o seu tristemente célebre minifundio, non aparés por ningures, nin no texto, nin na eistadística, mais sí, aparés sofrindo o terribel flaxelo do minifundio: ¡¡Asombraivos!!... León, Palencia, Zamora, Salamanca, Valladolid, Segovia... (?)

E Galiza? Galiza para o autor do devandito libro, como para a maoría dos políticos hespaños, non eisiste, ni na "seición" latifundios, nin na do minifundio. Galiza, ten unha "seición" especial: pagar impostos, dar diputados e ministros treidores a súa Terra, i emigrar en masa...

A degradante conduta dos diputados galegos, entregados a vontade dos partidos políticos hespaños ao servizo dos intreses proteccionistas dos trigueiros de Castela; do capital que eisplota o carbón d-Asturias, do ferro de Bilbao, dos textiles de Cataluña, e votan presupostos como a canalización do Ebro, subterráneos de Madrid, Lei Agraria, mentras o povo galego, ten que emigrar decote, para cubrir cos seus xiros, o dez por cento de realizacións económicas alleas, que él nin cheira...

Galiza eisiste? Sí. A Galiza nosa, a enxebre, a dos bós e xenerosos, a de Bóveda, Casal, Díaz Valiño, Quintanilla... A que non transa cos treidores colabouracionistas dos nemigos da nosa Patria. A que loita arreo segura do trunfo, xa moi perto, por unha Galiza ceibe, engrandecida pol-a intelixencia e o traballo dos seus fillos.

Casa "ORIESAN"
ARTICULOS PARA HOMBRE
 CAMISAS — SOMBREIROS
 CORBATAS — BONETERIA — NOVEDADES
 BELGRANO 2126 SANTA FE 3714
 Frente ó Centro Gallego Sucursal
 U. Telef. 47-6444 U. Telef. 71-9417

Sastrería SOTO
 O XASTRE PREFERIDO POL-A COLEITIVIDADE GALEGA
 Agora en SANTIAGO DEL ESTERO 1669
 (A MEIA CADRA DO SEU ANTERGO DOMICILIO)
 U. T. 23, Buen Orden 6725
 DELLE A PREFERENZA PRA VESTIRSE

CASA DURÁN
 SOMBREIROS
 CAMISAS
 BONETERIA
 PANTALOS
 30 Gral. BOSCH 30
 Avellaneda (Piñeiro)
 U. T. 22 - 4405

Rotisería 'El Serrano'
 ☆
 XAMONS - CHOURIZOS - etc., etc.
 (A MANEIRA DE GALIZA)
 NON ESQUEZA: BELGRANO 1949 — Tel. 47-1056

GALEUZCA La Universidad Nacional

por A. Alonso Ríos

por ELOY LUIS-AM

Algo novo ten aparecido no mundo hispánico.

As declaracións de Castelao, primeiro, as de Aguirre, despois, e agora as de Pi i Suñer, foron máis que un forte toque de atención.

Unha realidade concreta: A unión de Galiza, Euzcadi e Cataluña, firmemente conquistada, foi anunciada ao mundo dende Bos Aires, Nova-York e Londres.

Unha nova modalidade política, baseada na unión, xa feita, dos tres povos do Norte e fitando a estruturação confederal do Estado hispánico.

Unha nova modalidade política que se propón a integración de todos os povos da Península nun Estado plurinacional ibérico.

Unha nova modalidade política que empeza polo recoñecemento das nacionalidades, e se afirma no consenso, na tolerancia e no respecto recíproco.

Unha nova modalidade política que chama a concordia a todos os xentes democráticos, antepondo a todo a urxente necesidade de recobrar a Hespanña e de preceverse escontra dos erros do pasado.

Vel-ahí a boa nova dada a coñecer pol-os persoeiros de Galiza, Euzcadi e Cataluña.

Nas dúas orlas do Plata, en México e en Chile, Galeuzca domina o panorama político hispánico coma unha vontade firme fronte a vacilación sexual; coma unha idea clara e axustada a realidade diante da confusión e das discusións bizantinas; coma unha chamada a un exemplo de concordia en substitución dos enconos e abafantes aldraxes.

Non vale que os centralistas pretendan acocharse detrás da cortina de fume das suspicacias e das afirmacións gratuitas. Galeuzca fíxola craro e chama as cousas polo seu nome.

Fora, pois, co espantallo do "separatismo". Falar de "separatismo" é mostrar febleza, é por espantabobos en lugar de aducir razóns.

Se o centralismo é bo, deben amostrarse as súas vantaxes.

Se o federalismo é ruim, hai que señalar a súas fallas.

O federalismo é máis unionista

que o centralismo. Este encadea os corpos, aquel une as almas.

O centralismo fai unha lei uniforme para povos diferentes. O federalismo deixa a cada povo o dereito de facer as leis que lle conveñan, as leis que se axeitan as súas necesidades.

O centralismo é o rastre que fai os traxes todos da mesma medida, e que lle quedan longos aos pequenos, e curtos aos grandes.

O federalismo é o rastre que lle fai a cada un o traxe a medida do seu corpo.

Galeuzca rechaza o centralismo porque entende que son as leis as que deben axeitar as necesidades dos povos, e non éstas as existencias das leis.

Galeuzca rechaza o separatismo, a división d-Hespanña en pequenos estados illados, porque aspira a que Galiza, Euzcadi e Cataluña formen co os outros povos de Hespanña un Estado forte que garantice a liberdade de todos, favoreza a súa solidariedade e encénche as súas relacións económicas e culturais co os povos dos demais estados.

Galeuzca quere que haza acordo entre a realidade hispánica e a súa organización jurídica. Isto non é separatismo. Isto é cordura. Isto é bon senso. Isto é por as normas d-acordo co os feitos.

Hespanña non é uniforme, senón varia. A lexislación que rixa aos seus povos non pode ser uniforme, senón axustada a cada un d-eles.

Hespanña non é soio Castela; Galiza tamén é Hespanña, Euzcadi tamén é Hespanña, Cataluña tamén é Hespanña.

Os intereses, os valores culturais galegos, vascos e cataláns son intereses e valores culturais españoles o mesmo que os intereses e valores casteláns.

As costas, os vales e as montañas galegas, vascas e cataláns son tan hispánicas coma as chanuras casteláns.

A realidade é que en Hespanña hai nacións distintas e tamén variedades rexionais. E tal diversidade non se pode arrasar con unha lei uniforme. Este é o erro, casi podería decirse o crime, que quere perpetrarse o centralismo.

Este erro, a terquedade de persistir neste absurdo é a causa fundamental de todos os males de Hespanña.

O centralismo cerra os ollos para non ver o feito da diversidade nacional; e, loitando escontra da corrente, quere facer de toda Hespanña unha chanura castelán. Isto sin dar tempo a que se esbargallen as montañas e se sequen os mares...

Máis Galeuzca ve craro que estas distintas nacións, coas súas variedades rexionais, poden e deben integrarse nun grande Estado hispánico, ao que, andando ben as cousas, inda sería doado esperar se lle unira Portugal.

Este pensamento realista de Galeuzca, i-o seu chamado a concordia, son a base do novo ideario e do novo clima político que hoxe comove ao republicanismo hispánico, dentro e fora d-Hespanña.

Galeuzca está en marcha animada polo máis afervorado patriotismo galego, vasco, catalán e hispánico.

Galeuzca non vai a dividir a Hespanña, nin a facer de ela unha Castela grande.

Galeuzca vai a unir cordial e politicamente aos povos da Península, nun plano d-enteira igualdade, e levantar o grande Estado Republicano Español.

Galeuzca vai a unir a todos os españoles, non na escravitude totalitaria, senon na liberdade democrática dos homes e dos povos.

Para formar un pueblo hace falta un verbo, un pensamento, una voluntad de vivir, de vivir históricamente, un corazón que diga ahora... Un verbo un pensamiento, es decir, una mentalidad formada por elegidos —no una minoría selecta— que sea heraldo y guía, ruta y propulsor, faro que oriente y palanca que mueva.

La Universidad nacional gallega ha de responder a eso: ha de congregarse en su seno los hombres elegidos, los superhombres, no los zarandeados en la cernidora de la mediocridad, aquellos que, teniendo alma de artistas, sepan ser escultores de almas, con corazón de héroes, que sepan hacer de la cultura cruzada de voluntad con fe de mártires y santos, sepan abnegarse en lo inefable, en lo elevado, en lo sublime, plasmando el ideal y los destinos de un pueblo.

¿Es eso nuestra Universidad compostelana? ¿Es lo que era Tara y es hoy Dublín en la Isla de los santos, de los sabios y de los héroes irlandeses, donde el ser poeta, filósofo, jurista, teólogo y militar, era instituirse en valor de jerarquía? ¿Es lo que fué y sigue siendo Coimbra respecto a la vida de nuestro pueblo hermano? ¿Siguen las huellas de Rennes en Bretaña y las de Gante en Bélgica, o las de Ginebra y Zurich en Suiza? La Universidad compostelana es el Santo sepulcro de su saber pretérito; es el horno donde se tuesta y se dora la mediocridad espiritual de nuestra clase media, donde se abrasan las ilusiones juveniles, en vez de acrisolarse y purificarse en la lucha y en la adversidad. Es fábrica y taller de boticarios, médicos y abogados: fábrica sin alma, taller sin espíritu de maternidad. ¡Alma máter! ¡Alma máter! ¡Alma máter gallega! Tú vives hoy en orfandad.

En los discursos de Fichte a la Nación alemana, alienta y late la aspiración de formar el espíritu de un pueblo desconcertado por una derrota. Es el grito de protesta contra las bayonetas de Napoleón. En su "Joven India", Gandhi, al hablarnos de la Universidad nacional de Gujerat, organizada en Ahmedabad, traza el programa de la Universidad nacional, que ha de ser voz de protesta "contra la injusticia británica y baluarte para defender el honor nacional indio". Esta Universidad se inspira en los ideales nacionales de una India unida. Representa el espíritu de tolerancia entre el Dharma y el Islam, "quiere salvar las lenguas indígenas del olvido inmerecido y construir el origen de la regeneración nacional y de la cultura india; considera que el estudio sistemático de las culturas asiáticas, no es menos esencial, para adquirir una educación perfecta, que el de las ciencias occidentales"... Aspirar a "descubrir dónde se encuentra el manantial de la fuerza para la nación. No se propone solamente nutrirse de antiguas culturas o copiarlas; más bien espera crear una cultura nueva, basada sobre las tradiciones y enriquecida por la experiencia de los tiempos más

cercanos". Representa la síntesis de las diferentes culturas según el Swadhesi, que armoniza las indígenas en las exóticas, no la imposición brutal de una sobre otras, según el modelo occidental que produce la unidad artificial y forzada. "El espíritu de independencia se desenvolverá no solamente por el estudio de la religión, de la política y de la historia, sino también por la preparación profesional, que es lo único que puede dar a la juventud la independencia económica y el apoyo que procura el respeto de sí mismo". La Universidad, según Gandhi, ha de ser el eje y centro de gravedad de todos las escuelas indias, el hogar fraternal para todas las clases sociales, donde las inteligencias de los pobres y las de los ricos, aprendan a cultivarse en hermandad para entenderse. Hay que desechar las Universidades del Gobierno, que sólo sirven para ejercer el monopolio cultural y valorizar falsamente la cultura, cuyo efecto es pernicioso por estar controlada su actuación por poderes políticos extraños.

Una Universidad debe ser un vivero de cultura e inquietudes

Una educación de clase, burguesa exclusivamente, el monopolio de una cultura extraña y el abandono de la propia, el desprecio de la materia y del trabajo manual en las instituciones docentes, llevan a un literarismo peligroso, que deja destruidas las almas y los corazones de los jóvenes para el resto de su vida. Cultura de tal naturaleza es eminentemente desmoralizadora, disipadora y corruptora. "Un valor académico, dice Gandhi, sin práctica, es como un cadáver embalsamado, quizá muy agradable para contemplarlo, pero sin nada que pueda inspirar o ennoblecer. Mi religión me prohíbe rebajar o desdeñar las otras culturas. De igual modo que me compele a que me sature de la mía y la viva bajo pena de suicidio civil". ¡Bajo pena de suicidio civil! Es decir, que aquella Universidad, que convierte el galleguismo en tópico, en mera fruición roedora, de ratón de biblioteca, o en monótono canto de chicharra erudita, cuando no en croar de rana en charca cenagosa, no cumple su misión histórica, su misión divina. Aquella Universidad, que es mero órgano de la cultura castellana, pero no plantel y vivero de la cultura gallega, es un cementerio de vivos, como decía Aven- daño, de la ciudad de Compostela, no un campo capaz de florecer una cultura bajo la égida de una estrella, de la estrella del ideal gallego. ¡Sepulcro, sarcófago..., ciudad de los muertos! No cuna, hogar, templo y jardín, no germinal, para las nuevas generaciones.

Siempre he visto una pugna subconsciente entre el espíritu gallego y el espíritu compostelano, desde Gelmírez acá. La Mitra, el Cabildo y el Seminario, anulaban, ensombrecieron, se tragarón a la Universidad. La Universidad de Santiago, como la Audiencia de La Coruña, de-

DO MANIFESTO DO PARTIDO GALEGUISTA DO ANO 1932

O PODER E GALIZA

Quixéramos que Galiza recorbrase de cheo a súa personalidade, tornando a posesión íntima d-unha aspiración integral. A tal fin compre que renovemos n esta data o noso xuramento de esperar, por todos os oídos, a fé nos destinos da raza.

Por eso non cobizamos o poder, coma os partidos centraes ou centralizados, nin aceptamos "delegacións de poder", cal fan os seus afiliados. Quen as percure non está co noso Partido. Pra eles os repartos e as "melhoras"; pra nós este traballo xordo de crear un país novo; pra nós esta laboura escura de berrrar, día a día, diante da masa galega, "d'esclavos e de ilotas", a consiña que ergue aos povos adurmiñados":

"Galegos o poder é Galicia".

APELACION A MOCEDADE

Rapaces de Galicia: Tendes unha patria nova que descubrir como Olaf, o navegante do norte; tendes unha patria vella que redimir como os irmáns irlandeses.

Na crisis de valores que hoxe fai arrepiaar ao mundo, temos de feito a agardar de vós un pulo de efectivo renovamento. Non sepedes coma eses tristes universitarios sen rumbo, profesionaes do dominó, recontadores de votos, sempre a enrolarse en todos os arrivismos. Vós, non.

Galicia, dentro de poucos anos, estará nas vosas máns. Se pedel-os técnicos das cooperativas campesinas e peixeiras, e

do colectivismo forestal da nosa Terra. Da escola faredes o instrumento máis eficaz da cultura gallega, para empregalo a fondo na obra de renovar o espírito da nosa xente.

E vós tendes de ser os políticos da nosa limpa democracia de pequeno povo ceibe e xeneroso. Ceibe, n-unha Hespanña que tamén se reanime, e se liberte das taras hestóricas produtoras da súa presente decadencia.

Pra tan xurdia laboura tendes que ser vós os que formedes a vosa propia xeneración. Que teñan as vosas arelas todo o xenio iluminado dos románticos e haxa nas vosas testas a precisión dos novos estudos. E nos ollos a ledicia de erguer o monumento eterno da nosa cultura.

¡Adiante, pol-a Terra e pol-a Liberdade!

UN MAÑAN DE SACRIFICIO

O ideal de refaer un povo é obra de xeneracións, que outorga, é certo a ledicia creadora do traballo, pero non o trunfo brillante da política profesional.

Que ninguén veña a nós en percúra do medo ou levado pol-a cobiza d omando. Non quereamos perto de nós a clientela dos arrivistas, ou dos nou preparados. Quen veña a traballar connosco traia na frente un ideal de Patria e ben chantado no peito un soño de renunciamento.

Diante nos soio hai galegos. Non podemos establecer castes. Pra todos, amigos ou adversarios, n'esta hora solene, unha aperta cordial de irmandade na Patria. Galegos: ¡Terra e Libertades!

Temos de modelar o espírito colectivo de Galiza dotando d-ele toda cras de servilismo, indoenza e apoucamento en que nos sumiu o poder ausorbente do centralismo.

La Universidad Nacional Gallega

por ELOY LUIS-ANDRE

Para formar un pueblo hace falta un verbo, un pensamiento, una voluntad de vivir, de vivir históricamente, un corazón que diga ahora... Un verbo un pensamiento, es decir, una mentalidad formada por elegidos —no una minoría selecta— que sea heraldo y guía, ruta y propulsor, faro que oriente y palanca que mueva.

La Universidad nacional gallega ha de responder a eso: ha de congregarse en su seno los hombres elegidos, los superhombres, no los zarandeados en la cernidora de la mediocridad, aquellos que, teniendo alma de artistas, sepan ser escultores de almas, con corazón de héroes, que sepan hacer de la cultura cruzada de voluntad con fe de mártires y santos, sepan abnegarse en lo inefable, en lo elevado, en lo sublime, plasmando el ideal y los destinos de un pueblo.

¿Es eso nuestra Universidad compostelana? ¿Es lo que era Tara y es hoy Dublín en la Isla de los santos, de los sabios y de los héroes irlandeses, donde el ser poeta, filósofo, jurista, teólogo y militar, era instituirse en valor de jerarquía? ¿Es lo que fué y sigue siendo Coimbra respecto a la vida de nuestro pueblo hermano? ¿Sigue las huellas de Rennes en Bretaña y las de Gante en Bélgica, o las de Ginebra y Zurich en Suiza? La Universidad compostelana es el Santo sepulcro de su saber pretérito; es el horno donde se tuesta y se dora la mediocridad espiritual de nuestra clase media, donde se abrasan las ilusiones juveniles, en vez de acrisolarse y purificarse en la lucha y en la adversidad. Es fábrica y taller de boticarios, médicos y abogados: fábrica sin alma, taller sin espíritu de maternidad. ¡Alma máter! ¡Alma máter! ¡Alma máter gallega! Tú vives hoy en orfandad.

En los discursos de Fichte a la Nación alemana, alienta y late la aspiración de formar el espíritu de un pueblo desconcertado por una derrota. Es el grito de protesta contra las bayonetas de Napoleón. En su "Joven India", Gandhi, al hablar de la Universidad nacional de Gujerat, organizada en Ahmedabad, traza el programa de la Universidad nacional, que ha de ser voz de protesta "contra la injusticia británica y baluarte para defender el honor nacional indio". Esta Universidad se inspira en los ideales nacionales de una India unida. Representa el espíritu de tolerancia entre el Dharma y el Islam, "quiere salvar las lenguas indígenas del olvido inmerecido y construir el origen de la regeneración nacional y de la cultura india; considera que el estudio sistemático de las culturas asiáticas, no es menos esencial, para adquirir una educación perfecta, que el de las ciencias occidentales"... Aspira a "descubrir dónde se encuentra el manantial de la fuerza para la nación. No se propone solamente nutrirse de antiguas culturas o copiarlas; más bien espera crear una cultura nueva, basada sobre las tradiciones y enriquecida por la experiencia de los tiempos más

cercanos". Representa la síntesis de las diferentes culturas según el Swadhesi, que armoniza las indígenas en las exóticas, no la imposición brutal de una sobre otras, según el modelo occidental que produce la unidad artificial y forzada. "El espíritu de independencia se desenvolverá no solamente por el estudio de la religión, de la política y de la historia, sino también por la preparación profesional, que es lo único que puede dar a la juventud la independencia económica y el apoyo que procura el respeto de sí mismo". La Universidad, según Gandhi, ha de ser el eje y centro de gravedad de todos las escuelas indias, el hogar fraternal para todas las clases sociales, donde las inteligencias de los pobres y las de los ricos, aprendan a cultivarse en hermandad para entenderse. Hay que desechar las Universidades del Gobierno, que sólo sirven para ejercer el monopolio cultural y valorizar falsamente la cultura, cuyo efecto es pernicioso por estar controlada su actuación por poderes políticos extraños.

Una Universidad debe ser un vivero de cultura e inquietudes

Una educación de clase, burguesa exclusivamente, el monopolio de una cultura extraña y el abandono de la propia, el desprecio de la materia y del trabajo manual en las instituciones docentes, llevan a un literatismo peligroso, que deja destruidas las almas y los corazones de los jóvenes para el resto de su vida. Cultura de tal naturaleza es eminentemente desmoralizadora, disipadora y corruptora. "Un valor académico, dice Gandhi, sin práctica, es como un cadáver embalsamado, quizá muy agradable para contemplarlo, pero sin nada que pueda inspirar o ennoblecer. Mi religión me prohíbe rebajar o desdeñar las otras culturas. De igual modo que me compele a que me sature de la mía y la viva bajo pena de suicidio civil". ¡Bajo pena de suicidio civil! Es decir, que aquella Universidad, que convierte el galleguismo en tópico, en mera fruición roedora, de ratón de biblioteca, o en monótono canto de chicharra erudita, cuando no en croar de rana en charca cenagosa, no cumple su misión histórica, su misión divina. Aquella Universidad, que es mero órgano de la cultura castellana, pero no plantel y vivero de la cultura gallega, es un cementerio de vivos, como decía Aven- daño, de la ciudad de Compostela, no un campo capaz de florecer una cultura bajo la égida de una estrella, de la estrella del ideal gallego. ¡Sepulcro, sarcófago..., ciudad de los muertos! No cuna, hogar, templo y jardín, no germinal, para las nuevas generaciones.

Siempre he visto una pugna subconsciente entre el espíritu gallego y el espíritu compostelano, desde Gelmírez acá. La Mitra, el Cabildo y el Seminario, anularon, ensombrecieron, se tragaron a la Universidad. La Universidad de Santiago, como la Audiencia de La Coruña, de-

generaron en dos instituciones del Reino, no en dos sillares firmes del espíritu nacional gallego.

La Universidad compostelana se hizo para una casta de catedráticos compostelanos. La cultura se hizo privilegio de familias, valor hereditario a base de la sangre, fruto y blasón de parentesco. Así como el Cabildo fué y sigue siendo ciudadela del espíritu castellano, que hace huir en desbandada a los canónigos gallegos, nuestro templo de Minerva, tiene un sacerdocio doméstico, que perpetúa la función docente, matando en germen el espíritu de investigación, hijo de la libertad. Nada embruteció tanto como la conciencia del privilegio y de la santidad de los derechos adquiridos.

Es doloroso hablar así, pero es más doloroso ver convertidos en opresores o en instrumentos de opresión a los que debieran ser redentores y Prometeos de ideales, los que debieran ser generadores y mentores del ideal nacional gallego. Así la juventud se educará para la vida práctica, para llegar pronto, para colocarse, para figurar, para hacer carrera, para vivir... ¿Para vivir? Eso no, para embrutecerse en un vivir indigno de la persona humana. En un vivir a base de farsa, mediocridad, trivialidad, petulancia, solemnidad y ropa bien confeccionada. El Sartor Resartus, tiene un capítulo inédito en Santiago, donde son institución los sastres.

¿Qué reivindicaciones, qué cruzadas, qué frondas germinaron y formaron cuerpo y vida en las cátedras de la Universidad gallega? Montero Ríos empalmado con Gelmírez y Bugallal; es decir, el espíritu de los muertos, ingerto en el apetito felino de los vivos, sigue pesando sobre los jóvenes. Con un tentáculo, en Madrid, otro en La Coruña y otro en Santiago, se troquea la futura pléyade de abogados, jueces, registradores y notarios gallegos.

Divorcio entre la Universidad y Galicia

Curas, médicos y maestros, a embrutecerse a las aldeas, sin el menor empeño de hacer cruzada redentora contra la incultura para elevar la aldea. Divorcio entre la Universidad gallega y los ideales eternamente jóvenes de Galicia. Privilegio de saber para los ricos. Esclavitud de tinieblas para los pobres. Destierro de la propia lengua de las cátedras de la Universidad. ¿El Folck-loore? ¿La Etmografía? ¿La Psicología colectiva? Tópico para matar los ocios, brevario de solitarios intelectuales. El derecho gallego, la religión gallega, el arte gallego, la ética gallega, la economía gallega, la ciencia gallega, la técnica gallega. Sintagmas de cultura, cuyo germen está sepulto, pero no yerto bajo los surcos de la Historia, que esperan los besos del sol, el fulgir de la verdadera estrella del ideal gallego, la vía láctea de su destino; no los símbolos muertos, de la leyenda dorada de un sepulcro y de un

apóstol peregrino, que Proteo transformó en caballero andante de la Reconquista española. ¿Brañas y Porteiro? Dos relámpagos de la reivindicación nacional. Margaritas deshojadas por la adversidad, marchitas por la muerte, esperanzas tragadas por la garganta insaciable del sarcófago. La leyenda compostelana sabe casar secretamente el culto a la muerte y los ideales exóticos —catolicismo, castellanismo, medievalismo...—; no supo cuajar, ni congregarse en un cuerpo de doctrina viva el decálogo de las reivindicaciones gallegas. De la ciudad del Apóstol, de ese sepulcro de extrañas tradiciones, pudo surgir una cultura, un ideal vivo y redundante, una fuerza redentora, una gesta histórica para un pueblo. ¿Y qué surgió? Un político que hizo la ley del matrimonio civil, la paz de París, algunos canónigos y obispos, la dinastía de reserva y de baldón del bugallismo, que, de soldado mercenario, se hizo el amo; algunos magistrados del Supremo, hornadas de diputados monosilábicos y los famosos refranes de "todos matamos a Meco" y "borrón y cuenta nueva". ¡Mediocridad, mediocridad! ¡Estúpida mediocridad! ¡Madre impur de perversidad! Santiago de Compostela: Un De profundis, un Miserere, no un Glorian excelsis, o Sursum Corda. Epopeya de piedras negras, que ensombrecen las alboradas del alma.

Procuremos

Os acontecementos dos derradeiros días puxeron novamente o problema hespañol nun primeiro plano de interés internacional. Até esas xentes que finada a loita fixeron o guieiro dos seus ideais esperar tranquilos a que outros lles prepararan o viaxe de volta, esta vez despertaron e xa comenzan a soñar con un goberno civil onde exercitar o seu poderío de emperador de provincia, aínda que para elo, ou para outros mesteres máis baixos, teñan que rendir pleitesía a un amiño.

Polas declaracións dos distintos persoeiros que se viñeron sucedendo nos diarios, parecería que se pensaba aitar as xestións que diversos seitores republicans veñen facendo en procura dunha solución que permita coordinar os esforzos das distintas tendencias. Máis por desgracia un análise ouxetivo das mesmas declaracións, faínos coidar que até agora ningún partido político central achou aínda un vieiro factible para solucionar ese problema. Somentes os representantes de Galeuzca demostraron até agora, a través das súas declaracións, unha nítida visión política do problema hespañol e a súa capacidade creadora ao eistructurar un programa que permita coordinar as aspiracións dos distintos povos para unha acción común. Esta claridade de visión queda reflexada nas verbas dun dos representantes de Galeuzca ao afirmar: "Estamos agardando que os republicans hespañoes cheguen a un acordo e nomeen un xefe para tratar con eles".

Nacional Gallega

A Nosa Esquerda non Toleramos Ninguén

ANDRE

generaron en dos institucións do Reino, no en dos sillares firmes do espírito nacional gallego.

La Universidad compostelana se hizo para una casta de catedráticos compostelanos. La cultura se hizo privilegio de familias, valor hereditario a base de la sangre, fruto y blasón de parentesco. Así como el Cabildo fué y sigue siendo ciudadela del espíritu castellano, que hace nacer en desbandada a los canónigos gallegos, nuestro templo de Minerva, tiene un sacerdocio doméstico, que perpetúa la función docente, matando en germen el espíritu de investigación, hijo de la libertad. Nada embrutecer tanto como la conciencia del privilegio y de la santidad de los derechos adquiridos.

Es doloroso hablar así, pero es más doloroso ver convertidos en opresores o en instrumentos de opresión a los que debieran ser redentores y Prometeos de ideales, los que debieran ser generadores y mentores del ideal nacional gallego. Así la juventud se educará para la vida práctica, para llegar pronto, para colocarse, para figurar, para hacer carrera, para vivir... ¿Para vivir? Eso no, para embrutecerse en un vivir indigno de la persona humana. En un vivir a base de farsa, mediocridad, trivialidad, petulancia, solemnidad y ropa bien confeccionada. El Sartor Resartus, tiene un capítulo inédito en Santiago, donde son institución los sastres.

¿Qué reivindicaciones, qué cruzadas, qué frondas germinaron y formaron cuerpo y vida en las cátedras de la Universidad gallega? Montero Ríos empalmado con Gelmírez y Bugallal; es decir, el espíritu de los muertos, ingerto en el apetito felino de los vivos, sigue pesando sobre los jóvenes. Con un tentáculo, en Madrid, otro en La Coruña y otro en Santiago, se trocuela la futura pléyade de abogados, jueces, registradores y notarios gallegos.

Divorcio entre la Universidad y Galicia

Curas, médicos y maestros, a embrutecerse a las aldeas, sin el menor empeño de hacer cruzada redentora contra la incultura para elevar la aldea. Divorcio entre la Universidad gallega y los ideales eternamente jóvenes de Galicia. Privilegio de saber para los ricos. Esclavitud de tinieblas para los pobres. Destierro de la propia lengua de las cátedras de la Universidad. ¿El Folck-loore? ¿La Etmografía? ¿La Psicología colectiva? Tópico para matar los ojos, brevario de solitarios intelectuales. El derecho gallego, la religión gallega, el arte gallego, la ética gallega, la economía gallega, la ciencia gallega, la técnica gallega. Sintagmas de cultura, cuyo germen está sepulto, pero no yerto bajo los surcos de la Historia, que esperan los besos del sol, el fulgor de la verdadera estrella del ideal gallego, la vía láctea de su destino; no los símbolos muertos, de la leyenda dorada de un sepulcro y de un

apóstol peregrino, que Proteo transformó en caballero andante de la Reconquista española. ¿Brañas y Porteiro? Dos relámpagos de la reivindicación nacional. Margaritas deshojadas por la adversidad, marchitas por la muerte, esperanzas tragadas por la garganta insaciable del sarcófago. La leyenda compostelana sabe casar secretamente el culto a la muerte y los ideales exóticos —catolicismo, castellanismo, medievalismo...—; no supo cuajar, ni congregarse en un cuerpo de doctrina viva el decálogo de las reivindicaciones gallegas. De la ciudad del Apóstol, de ese sepulcro de extrañas tradiciones, pudo surgir una cultura, un ideal vivo y redundante, una fuerza redentora, una gesta histórica para un pueblo. ¿Y qué surgió? Un político que hizo la ley del matrimonio civil, la paz de París, algunos canónigos y obispos, la dinastía de reserva y de baldón del bugallalismo, que, de soldado mercenario, se hizo el amo; algunos magistrados del Supremo, hornadas de diputados monosilábicos y los famosos refranes de "todos matamos a Meco" y "borrón y cuenta nueva". ¡Mediocridad, mediocridad! ¡Estúpida mediocridad! ¡Madre impura de perversidad! Santiago de Compostela: Un De profundis, un Miserere, no un Glorian excelsis, o Sursum Corda. Epopeya de piedras negras, que ensombrecen las alboradas del alma.

Si esquerda quer dicir avance e non conformismo, si por Partido de esquerda é estar na vanguarda no planteamento dos problemas capitais de un povo, nós son toleramos ninguén a nosa esquerda...

(Do manifesto galeguista publicado o 11 de Nadal do 1932.)
Asín falaban e obraban os patriotas galegos onte, herdeiros das inquedanzas do antonco, dende Viriato, pasando por Prisciliano, até hoxe; asín falan e labouran agora cántos senten a Patria por cima das comenencias persoais.

O Galeguismo é un sentimento patriótico no esgrevio senso da verba, e ten o seu alicerci no cerne da vida do noso povo. I o Partido Galeguista é a expresión ou canle político dun programa mínimo axeitado as posibilidades do intre. Mais o que prima nos galeguistas é o sentimento patriótico. Nun galeguista todo fica subordinado ao interese supremo do povo galego. O ben común de Galiza é o guieiro de todas as súas accións.

Cando o sentimento patriótico inspira as nosas accións, os intereses de casta, os privilexios sociais e económicos, as tradicións pousadas no oprobio e na servidume, fican esmendrelladas. Porque o patriotismo é carne e espírito do povo feito anexo creador de superación constante, de mellora moral e material. En todos os tempos e en todos os povos, o seu progredir, foi obra dos patriotas.

A dinidade dun povo maniféstase polo seu patriotismo; mais non

por Vázquez da Xesta

por ise "patrioterismo" de Estado, abstracto, produto dunha cerebración, senón pola sinxela expresión do sentir e de ser na identificación total coa dor e a ledicia do povo, que traballa e que sobre, que canta e que ri; é o povo aldraxado e famento a verdadeira hucha santa do patriotismo. Porque a idea patriótica é a resultante dos anxeos de mellora e do instinto de vivir con dinidade humana.

Un patriota galego non pode circunscribir a súa acción a un programa político axeitado a intereses alleos a súa Terra. Os principios ideolóxicos poden ser comúns a todos os povos do Universo; pero os programas e direccións partidarias teñen que nacer en Galiza e para Galiza. Os partidos políticos que non xurden da mesma comunidade da que pretenden sel-a súa expresión, non son outra cousa que tinglados electoreiros, mantidos por homes incapaces de pensar pola súa conta. Por exemplo, os partidos políticos hespañoles que, baixo diferentes carátulas, atuaron en Galiza até agora, non nasceron na nosa Patria nen foron creados pola opinión galega, nen xurdiron das necesidades galegas. Logo, todos, sen escepción, son alleos aos intereses da nosa Terra. Chámense como quieran, será sempre xogo de palabras, pois mentras non xermolen do mesmo celme do povo galego e non axiten seu facer ao ritmo de vida deste, son indinos de terse en conta.

¿Qué agardan os republicáns,

socialistas e comunistas galegos dentro dos partidos estataes hespañoles? ¿Esperan que dende Madrid lle resolvan os problemas gallegos e lles sirvan a revolución de acordo a súas ideoloxías nunha bandeira? Ou é que o lastre da servidumbre no-nos deixa vivir sen anos?? ¿Coidan que Martínez Barrio, Indalecio Prieto ou Dolores Ibarruri, desvencellados enteiramente dos problemas do povo galego, lles van procurar solución? ¿Non adeprenderon ren nos anos parlamentos da segunda República? E' acaso que non existe Galiza cunha cultura, cunha economía, con un povo diferenciados, cujos problemas atópanse contrapostos, moitas veces, a os doutros povos hespañoles?

"O ouxetivo principal dun Partido político é procurar a aplicación daqueles principios filosóficos e xurídicos que o informan a realidade; mais non a unha realidade calquera, senón a unha realidade social determinada e concreta". E sendo Galiza unha realidade social determinada e concreta non enxerguemos a teima de algúns galegos que se oustinan en agardar que os alleos lles arranxen os problemas da súa Patria.

En todos os países e, máis aínda nos que fican asabollados dende fai séculos, abundan xentes dispostas a servidume. Cando no abreinte se alvisea a liberdade, parece que senten saudade dos anos. Isto a nós no-nos pón inquedo. O que nos inqueda é o desexo por coñecer a fórmula máxica dos "Benfairoses"

políticos alleos para a defensa dos dereitos do povo galego. Aponiamos este anexo porque sería un milagre na historia dos Partidos políticos hespañoles, nascidos en Madrid e mantidos de ficcións con adxetivos ao uso, romper as tradicións das frases feitas. Mais, non. Isto non vai a ocorrer, porque a realidade galega somentes Partidos escrutivamente galegos, se en anos nen intereses alleos, poden determinala.

E' aí a onde arelamos chegar os galeguistas. Dispois, nun xogo limpo e democrático, ven a belixerancia dos Partidos na loita pol-as angueiras patrias: Sempre de cara aos problemas espirituais e materiais da nosa Terra: Galiza nos brazos, Galiza no corazón, Galiza no cerebro.

O vieiro dun patriota é unha liña reita e súa conduta un ronsel transparente: Non hai máis intereses que os do povo.

Velaí o por qué a esquerda dun patriota non pode haber ninguén.

Procuremos Solucións Realistas

por M. Pedreira

Os acontecementos dos derradeiros días puxeron novamente o problema hespañol nun primeiro plano de interese internacional. Até esas xentes que finada a loita fixeron o guieiro dos seus ideais esperar tranquilos a que outros lles prepararan o viaxe de volta, esta vez gada despertaron e xa comenzan a soñar con un goberno civil onde exercer o seu poderío de emperador de provincia, aínda que para elo, ou para outros mesteres máis baixos, teñan que rendir pleitesía a un amiño.

Pol-as declaracións dos distintos persoeiros que se viñeron sucedendo nos diarios, parecería que se pensaba aitar as xestións que diversos señores republicáns venen facendo en procura dunha solución que permita coordinar os esforzos das distintas tendencias. Máis por desgracia un análise ouxetivo d-esas mesmas declaracións, fai nos coidar que até agora ningún partido político central achou aínda un vieiro factible para solucionar ese problema. Somentes os representantes de Galeuzca demostraron até agora, a través das súas declaracións, unha nítida visión política do problema hespañol e a súa capacidade creadora ao eistructurar un programa que permita coordinar as aspiracións dos distintos povos para unha acción común. Esta claridade de visión queda reflexada nas verbas dun dos representantes de Galeuzca ao afirmar: "Estamos agardando que os republicáns hespañoles cheguen a un acordo e nomeen un xefe para tratar con eles".

leiqué retratados a unidade de criterio e outo senso político dos vascos, cataláns e galegos.

Por desgracia o senso común que se reflexa en Galeuzca, non parece existir no campo republicán. N-ele vense con claridade dúas correntes ben distintas máis igoalmente lonxe da realidade. Namentras uns siguen facendo coto fechado do seu grupo, até o punto de tratar de impor as súas concepcións particulares e aínda persoais, outro grupo en troques soña con unha unidade amplia, coase que diríamos incomensurable, con un conglomerado amorfo e absurdo, que nos fai lembrar a frase leruxista de triste memoria: Hay que ampliar la base de la República.

Esa ampliación da base costoulle a República moito sangue. Foi unha porta falsa por onde os inimigos de réximen subiron ao poder para anular todas as conquistas logradas. Todos estivemos d-acordo entón, e nós seguímolo estando agora, que aquilo foi un erro político gravísimo e aínda unha traición. Eses políticos da unidade sin fronteiras parecen esquecelo ou, consecuentes co pensamento de Ganivet, queren insistir unha vez gada máis no mesmo erro.

Consideramos razonabel e necesario que se pense nunha unidade amplia, e nós desexamos que así se faga. O movemento de Galeuzca é precisamente o aporte dos povos catalán, vasco e galego para facilitar unha so-

lución axeitada. Máis a amplitude d-esa unidade ten de estar limitada polo senso común e baseada en fundamentos lóxicos e sólidos. Dubidamos que haxa mioleira humana capaz de achar a posibilidade d-unha colaboración fructífera entre os republicáns e xentes da mentalidade d-un Gil Robles ou aínda máis retrógradas, pois sería imposible elaborar un programa mínimo que lograse unha coincidencia nas aspiracións de xentes de ideoloxías tan dispares. Unha unidade así construída non pasaría de ser unha novidade de fantasía, sin efectividade nin consistencia ningunha. E depois das doosas esperiencias que ten no seu haber, o povo hespañol non está xa para utopías, nin para elucubracións mentaes de xentes que fan política de traqueitadores.

FALA O PRESIDENTE DO CONSELLO NACIONAL DE CATALUÑA

O señor Carlos Pi y Suñer, presidente do Consello Nacional Catalán, ex-alcalde de Barcelona e Ministro Republicán, manifestou que o movemento clandestino chamado Frente Nacional Catalán está perfectamente orgaizado e conta co apoio da vasta maioría dos cataláns, pois ademais de ser contrario ao réximen de Franco é de carácter autonomista. O seu programa contempla a colaboración cos movementos semellantes autonomistas de Vasconia e de Galicia na acción derradeira para derrubar ao goberno de Franco e subseguinte cooperación estreita cos señores democráticos hespañoles para formar un estado federal.

Dixo tamén que un feito ben reco-

ñecido que Cataluña contitue o máis noxento dos problemas que afronta Franco, debido ao temperamento levantisco e indoblegabej dos cataláns. A resistencia clandestina comezou a orgaizarse dende a terminación da guerra civil e arrecadou un afervoado impulso cando o presidente de Cataluña, Luis Companys, foi executado polo goberno de Franco.

O "Consell Nacional de Catalunya" que preside Pi y Suñer conta co apoio dos cataláns residentes no estranxeiro, particularmente no hemisferio occidental i-en Inglaterra. Son moi numerosos os seus adherentes entre as colectividades cataláns de Argentina, Chile, Uruguay, Colombia, México, e públicas centroamericanas e Cuba.

Discurso do Dr. Serra Moret no homaxe a Companys en Montevideo

En abril del año pasado, al conmemorarse en Montevideo la proclamación de la República Española, tuvimos oportunidad con mis amigos Añilaso y Castela, de hablaros desde esta emisora uruguaya de uno de nuestros problemas afectivos, porque sabíamos que este pedazo de humanidad que es el Uruguay tenía un cordial interés por todos los problemas que son fundamentalmente humanos.

Y qué problema más hondo existe en nuestra vida que el de poder producirse cada uno con su propio ser, con su propia alma, con su propia esencia, en cada momento de su historia, siguiendo su línea a través de los tiempos y articulando su ritmo con el de esta dolida humanidad que bien puede entendernos?

No es tanto cuestión de discutir ciertos nombres y ciertas épocas de la historia. Es cuestión de dilucidar los sentimientos de cada uno.

Señores: Estamos hablando en nombre de Galeuzca, de esta Galeuzca que también se ha constituido aquí, en Montevideo y que reúne a nuestros connacionales que aquí conviven con los uruguayos, recordando cada uno a su patria respectiva.

Agunos se preguntarán ¿qué quiere decir Galeuzca? No vamos a contestar con una definición filológica o con el detalle de lo que cada uno de nuestros pueblos desea aspirar, sino en los términos generales en que pueden comprenderse los grandes problemas humanos.

Nosotros entendemos que la Península Ibérica, que las naciones hispánicas no deben ser una excepción en el mundo; que no deben, que no pueden someterse a la férula con que las marcaron las dinastías enemigas de su existencia y de su libertad, y que deben ajustarse y encuadrarse en las concepciones humanas que son, al fin y al cabo, las concepciones más modernas. Y decimos que Galeuzca no es otra cosa que la comunidad de las naciones peninsulares o hispánicas, como existe una comunidad de naciones británicas y una comunidad de naciones soviéticas.

Esto, quizá, no alcance a ser comprendido por algunos españoles. Es de sentirlo. ¿Por qué no aceptar las realidades, cuando estas realidades son inmodificables, son en cierta manera eternas, son evidentemente naturales, cuando han cristalizado en la formación de núcleos humanos — que lo mismo da que sean o que no sean reconocidos, porque existen, porque son reales, por que son vivos, porque ellos son la forma como se expresa la humanidad misma?

Entonces, ¿qué podemos nosotros

decir de esos españoles que no quieren comprender, que se obstinan en seguir el pensamiento y la conducta de aquellos a quienes reconocen como a sus propios enemigos?

Los pueblos de Cataluña, de Euzkadi, de Galicia, situados en la periferia de la Península Ibérica, son pueblos vigorosos, pueblos sanos, pueblos que han conservado sus características y su alma, que se proyectan en el porvenir, dando a España una fisonomía antigua y nueva a la vez, que es su fisonomía auténtica, la que se le ha querido negar. Y negarles el derecho de que se expresen así, tal cual son, en efusión de amor fraterno entre todos, redimiéndoles de su propia miseria mental, es, señores, negarse a sí mismos!

Estoy seguro de que los uruguayos pueden entender perfectamente este problema. Yo decía la otra vez que hablaba desde esta misma emisora: los uruguayos son capaces de entender este problema, de entender el sentimiento fraternal que puede unir a diversos pueblos, respetando su personalidad y su soberanía; respetando aquello que alarma a tantos, que es el derecho a la autodeterminación.

Pero ¿qué blasfemia hablar de la autodeterminación! De esa autodeterminación, consagrada, no ya en la Carta del Atlántico, sino consagrada en la mente de todo hombre liberal y democrático: autodeterminación para los hombres y para los pueblos.

¿Es que teme alguien que la autodeterminación pueda negar la confraternidad con los demás? ¿Es que la conciencia les acusa de haber cometido actos en contra de nuestros pueblos? Yo culparía a ciertos defectos de educación; pero no me atrevería a culpar al sentimiento republicano en contra de nuestros pueblos.

Pero, las pruebas son tan recientes, tan actuales, y las muestras de incompreensión son tan grandes, que necesitamos repetirlo: nosotros podemos ceder en todo, podemos excusarnos en nuestro espíritu de transigencia y de confraternidad; pero no podemos ceder jamás ni la menor partícula de nuestra alma, porque no tenemos derecho a ello, porque nadie nos ha autorizado a hacerlo.

Por eso no pretendemos lo que otros pudieran pretender: anular a los demás. Nosotros vivimos, y queremos vivir y pervivir; y deseamos que así puedan hacerlo todos, y podamos constituir una familia unida, próspera y ejemplar, para que algún día pueda hablarse de España como de Suiza, como una Confederación modélica, como se habla

de algunas confederaciones modernas y democráticas.

¿Y qué más podemos desear en bien de todos y en bien de la República. Respetad, como respetamos nosotros; sentid, como sentimos nosotros. No os pedimos más. Pensad que nuestro derecho es irrenunciable, y que jamás conseguiréis de nosotros, en este aspecto, la menor reducción de nuestras altas pretensiones, ni tampoco la más pequeña transigencia en lo que atañe a los intereses del espíritu.

No necesitamos ninguna nueva revolución, ni ningún nuevo Parlamento: lo llevamos en el alma para siempre. Somos lo que somos, y seguiremos siéndolo. Si así podemos ser hermanos, lo seremos; de lo contrario, no lo seremos, con gran sentimiento nuestro.

Nosotros abrimos nuestros brazos a los demás pueblos peninsulares o hispánicos que queremos que se integren debidamente, y que la unidad geográfica represente igualmente la unidad sentimental, y en lo posible, la unidad política. Si este lenguaje no es entendido, es que la historia se niega a sí misma. Pero, aunque así fuere nosotros seguiremos fieles a nuestra causa, que no es una causa cualquiera: es algo profundo, intenso, esencial, fundamental. Algo que — ya lo he dicho — no puede renunciarse ni en su más mínima partícula.

Así, pues, amigos uruguayos que hoy habéis rendido homenaje al mártir de nuestra nación, al Presidente de Cataluña, Luis Companys: al agradecer, una vez más, esta manifestación de vuestro espíritu cívico y de vuestros altos sentimientos humanos, os decimos: contamos con vuestra comprensión, con vuestra simpatía, y esperamos vernos unidos en la historia y en el porvenir, no sólo como simples pueblos de origen hispánico y de raigambre peninsular, sino unidos con todos los pueblos de raza y tradición latinas, unidos cordialmente con todos los pueblos de América!

XEIRA DE TEATRO GALEGO

No Teatro Argentino, Bartolomé Mitre 1448, a 16 deste mes, a Compañía Galega de comedias BOGA-TACHOLAS, co a cooperación do gran tenor Xosé Vales e os gaiteiros de Vilaverde, dará comezo a unha tempada de teatro galego co estreo da comedia en tres atos de M. VARELA BUXAN, "O Ferreiro de Santán".

A Boga e Tacholas son dous artistas coñecidos e admirados pola nosa colectividade. Canto se diga en loabanza deles é pouco e temos a certeza que, unha vegada máis, voltará a nosa xente a revivir escaas da vida galega por meio destes dous xurdidos intérpretes da nosa Terra.

Xosé Vales, tenor de fama mundial que colleitou palmas nos millores teatros europeos, oíngundo a coroa do trunfo a sua testa, ten para nós dobre atracción: ao seu indiscutíbel valer artístico xungue a inmensa emoción de galego na interpretación das nosa cancións.

Manuel Dopazo, dirixindo o conxunto de gaiteiros, fainos vivir as máis enxebres horas do ritmo da nosa vida que é Galiza.

De Varela Buxan falaremos outro día. E' merecente dunha nota que recoñza a dívida que todos temos para con él.

Agora Ou Nunca

por ANTON VILARIÑO

Entra na fase final o conflito que ensangrenta o mundo. Os pobos triados pola bota prepotente, alistando as reservas que deixou intactas o invasor, pra cooperar a victoria. Aparte d-aquelas espirituaes que, en esencia subsisten na alma dos pobos prós que a liberdade é a condición previa de vida, e que tanto contan na liuta de guerrillas e na organización da resistencia pasiva de retagarda; non se poden ter en conta aquelas outras de carácter material esgotadas polas hordas, au destruídas nun afán demoiástico e tebroso ao non ter tempo de levalas na sua fuxida precipitada.

O fronte formado polas nacións liberadas, está día a día apretándose máis e, Holanda, Rumanía, Italia, Checoslavia, Finlandia, Francia, poñen no pratillo toda a arela de independencia rumiada doorosamente durante os cinco anos de degradante humillación, nos que os máis outos exemplares da raza xaeen no desterro, ou pereceron no promiscuo corral dos campos de concentración.

O intre é angustiosamente oportuno; aqueles Estados que, carentes de sentido realista non tomaron hoxe unha determinación, poderán verse ao fin das hostilidades en posición inferior fronte aos informes intereses en xogo na reorganización do mundo futuro.

E o caso de perguntarse polo que a Iberia toca (entendendo por Iberia á que soporta heroicamente a pouta franquista), qué medidas se tomaron ate o de agora pra pórse o día, de non ficar arredados da historia; ao marxe, como de cote vemos no decorrer dos séculos da vida milenaria da península, fronte á ferverza dos feitos que non permiten demoras cando a historia eisixe definicións e firmeza. Como sempre, pasamos a tempo discutindo sobre cousas que non nos atañen; ou contemplando opinións que non merecen nome de tales; mentras tanto a hora pasa e o noso esforzo pra apolar os que están empeñados na liberdade do mundo é nulo; como consecuencia de cal, poderán seren fescoñecidas as nosas xustas e catagóricas demandas o día do reaxuste e identificación dos que souperen xugarse con varileza.

O bon senso aconsella formar aínda que sexa como minoría a rentes dos que espoñen a vida e o porvir na decisiva hora, e colaborar do mellor modo posible ó triunfo da mellor causa.

No pouco que podemos enxerguer ao través das noticias que nos chegan de tarde en tarde, pensamos que a idea de "Galeuzca" é verdadeiramente a máis razoable saída neste camiño obscuro en que se debaten as dúas tendencias irreconciliables: unitaria e federalista, fronte ás léxítimas aspiracións das minorías nacionais de Galicia, Cataluña e Euzkadi, representadas no desterro polo máis ergueito e calificado que puldo librar se do paredón de fusilamiento franquista, salvando coas suas vidas a

diñidade de Patria; o por outros elementos que esperan na Terra a consigna pra saír á rua a vender cara a vida fronte á tiranía.

En canto aos da "España una" trabados como de cote polo ferro das meduras e o yelmo de Mambrino que lles quita todo movemento e visión en intres de urxente axilidade corporal é mental, o mellor é morralos, aínda que se chamen entre si republicanos pois, ou son parvos ou — no pior dos casos — son malvados entregadores que andan á pesca de futuras benditas, ou encomendas e tídoos de tipo colonial.

A esperencia enséñanos a non crer en promesas pra despois; en cada caso, é sempre, debe partirse de premisas craras e concretas, pra que non quede lugar a enganos e día que alborexé a paz soñada. N-este terreo como en calquer outro, somos e seremos galegos até a morte; e pra nos como tales, non deben de contar sinón a opinión d'aqueles pobos que como as de Euzkadi e Cataluña, teñen de común con nosco, a derrota do nemigo común, e que estiveron acarón noso nos intres bos e malos. Non queremos con esto negar o dereito que podan ter outras nacionalidades a esa liberdade pola que tantos mártires nosos deron a vida; mais si, quixeramos deixar nidamente definido que quen no intre de crisis constructiva que vai a encargar o mundo ande aínda pensando en cousas arcaicas de unidade, monarquía, carlismo, liberalismo e outras ardrómenas, é como si pretendra facer a guerra como en tempos do Cid Campeador, esponéndose ao perigo de ficar arredado do espazo e o tempo. Por outra parte, nos non temos a obriga de asinalarlle a cada cal o seu deber.

Fai falla pórse a faja cos elementos que pensn do mesmo xeito que nos, noutras terras de América I-en Iberia, e encarar con feitos o modo de colaborar con elementos e sagreficios de toda cras cos liberadores do mundo opreso polo nazismo; pra poder formar no grupo dos pobos diños de espresar a sua libre determinación o día xa perto en que alborexé a paz soñada.

Volquemos todo o que polda pesar a nosa opinión e o noso sacrificio, desbotando febles sentimentalismos, e despreciando a aqueles que só teñen en conta as suas comenencias que distraían as máis das veces con verbas sonoras e valeiras. O intre así o eisixe; e nos debémosos a él con alma e vida. Agora ou nunca.

Camisería de
medura fina
 PREZOS BÓS
BRIGO
 Sáenz Peña 14 - Bós Aires

CASA SIERRA
 Grandes Establecimientos Funerarios
 Callao 255 — Fco. Lacroze 4168 — Rivadavia 6602
 Córdoba 5375
 TELEFONOS: (54) Darwin 7000 - 1363 - 9000 y 1020
 (38) Mayo 6056 — (63) Volta 7600
 Sucursales en V. López, Olivos, Martínez y San Isidro (F.C.C.A.)
 (CONCESIONARIOS DO CENTRO GALEGO)

Manuel Núñez
 CANGALLO 409
 CANGALLO 401
 RIVADAVIA 2599
CAMBIO Y LOTERIA

O CAUDILLO, PRESTIXITADOR Do Libro de Castelao 'Sempre en Galiza'

O Caudillo saíu a escea. O mundo que xa non acredita nas habilidades prestixitadoras de Hitler, Musolini e Goebels, máisime dispois de haber perdido o creto as armas "secretas", atópase agora, aparvado, cuasi para fito mentalmente, ante o xenio do discípulo máis aventaxado: o Caudillo Franko. E unha verdadeira revelación e presenta novas facetas que revulsan o arte e a ciencia. Polo que fai a esta derradeira, xustificamos a estas horas, as preocupacións dos psiquiatras.

A capacidade cínica do Caudillo é infinda, e o poder sobreterrenal fuxe da comprensión da intelixencia human. Velai o que se exprime das declaracións feitas a un corresponsal da U. P. Anós, desde nos chegou a noticia dunha arma "secreta", invención do gran "visir" Millán Astray, que consiste nun aparello capaz de producir a amnesia a todo animal con rabo, tennos preocupado a teima do inventor en facelo estensivo ao xénero human. ¿Non será o comezo das probas do devandito aparello as declaracións do Augusto Caudillo? ¡Ollo, moito ollo, pois calquer día despertamos sen lembrar cando nos deitamos!

Polo que agora aínda lembramos que 25 millóns de hespañóes viven afeñollados; que perto dun millón fican na cadea arrastrando os grillóns da opresión sádica do Falanxismo; que un millón de mortos é o saldo dunha guerra que fixo o Caudillo contra o povo, baixo a dirección e protección de Hitler e Mussoline que máis doutro millón de xentes inocentes foi quitada das suas casas e asasinadas, deixando os seus corpos esnaquizados, tendidos pol-as estradas, camiños e corredoiras, —somentes en Galiza hai rexistrados 65.000 asasinatos feitos pol-as bandas Falanxistas—; que milleiros e milleiros de persoas morreron e morren de fame, mentras as bandas falanxistas lles confiscan o produto do seu traballo para enriquecerse vendéndollo, con preferencia aos seus aliados e amigos alemáns. Iso polo que fai a nós.

Polo que fai ao mundo democrático, coidamos que aínda lembran, tamén, os discurso do Caudillo dos anos 39, 40 e 41, nos que procamou a sua adhesión ao pacto Anticomunista; nos que lle cantou o enterro ao Imperio Británico e afirmou a invencibilidade dos totalitarios; nos que declarou a total identificación do falanxismo co nazismo e fascismo; nos que amenzou a Norte-América se pretendía enfrontarse con Alemania e, por derradeiro, a oferta de dous millóns de baionetas para esterminar a Rusia, promesa que, aínda cumprida con fraqueza coa División Azul, non deixou de levar a cabo. Pero aí tendes a vista toda a masturbación literaria do Falanxismo, toda a prensa dirixida polo Estado; todas as Quintas Colunas do mundo compostas pol-as representacións oficiais franquistas: caso de Filipinas, Cuba, Ecuador, Venezuela, Colombia, Chile, Bolivia, etc., na América; e Francia como exemplo palmario en Europa.

As ducias de millóns de homes que morreron e morren afeito polo ideal democrático dos povos é a resposta máis espresiva as prestidixitadoras declaracións do Caudillo. I ése, tamén, o punto técnico que non logrou resolver o gran "visir" Millán-Astray, para o funcionamento do seu aparello amnésico.

¡Falas xa mesmamente como si tiveras no "banquillo" dos acusados, ouh Caudillo de Bosta!

Maxinemos que na primeira sesión de Cortes constituintes do ano 1931 se votase unha declaración semellante a que fixeran as Cortes constituintes do ano 1873. Maxinemos que a nova declaración estivese redactada nos termos que propoñía Rovira i Virgili para dispoís da guerra: "La forma de convivencia de las cuatro naciones hispanas — Castilla, Cataluña, Galicia y Euzcadi— es la República Federal Española". ¿Estaría hoxe Hespaña ensumada no despotismo tradicionalista?

Vexamos as ventaxas d-unha República federal sobor da "federable" que os republicáns maxinaron:

1° A orgaización do Estado afincariase en realidades vivas e permanentes en non sobor de abstraccións momificadas.

2° O problema das nacionalidades e das rexións ficaría resolto e fariase posible o rexurdimento d-un ideal común.

3° Suprimiríanse os motivos de contenda e formariase unha armonía espiritual indestruible entre a periferia e o centro.

4° Estableceríase un equilibrio práctico entre os povos diferentes, de modo que ningún d-eles p'ndera pesar con esceso na economía ou na política xeral.

5° A Lei non sería un privilexio para os povos máis fortes ou máis astutos, e non produciría a ruina das rexións pequenas ou mal apadriñadas.

6° A Lei federal podería ser viable i equitativa, e, por ende, aplicaríase e compriríase sen detrimento do prestixio republicán.

7° Os problemas agrarios — base primeira da economía de Hespaña— resolveríanse atendendo as particularidades rexiónas e acrecentaríase así a produción da terra e o benestar dos labregos.

8° Os conflitos económicos sociaes limitaríanse ao territorio en que xurden, e somentes por solidariedade alterarían a vida e a paz dos povos non afectados polo problema.

9° Evitaríanse os repartos de miseria, que borran a localidade en que se produce e a responsabilidade dos que a crixinan.

10° O Goberno e o Parlamento federal non se atoparían na obriga de resolverem c-unha soia Lei os problemas contrapostos da economía hespañola, e, polo tanto, evitaríanse solucións inxustas, cobardes ou violentas.

11° O caciquismo — se aínda perdurase — veríase obrigado a morar nos orgaísmos locais ou rexiónas, espuesto

sempre a xusticia directa do povo, e con eso salvaríase o prestixio do Poder federal, é decir, da República.

12° Os povos perguiceiros ou anémicos recobrarían folgos e azos co simple exercicio da autonomía.

13° Amingoarían as posibilidades d-un burocratismo retardatario e alixeirariase a función do Estado.

14° Os problemas de raiz sentimental deixarian de interferirse coas outas preocupacións do Goberno central.

15° O libre desenrolo das culturas nacionaes e rexiónas produciría un enriquecemento do acervo espiritual de Hespaña.

16° O estado estaría presente e vixiante en todol-os povos e non espuesto a incompetencia dos Gobernadores civies ou dos mesmos Ministros

17° O Estado estaría a carón do povo, e os hespañóes chegarían a intresarse pola política xeral, ceibándose da súa teima anarquizante, dando así fin ao desbaraxuste.

18° Aboliríase o espírito asimilista castelán, que causou a desintegración da Península, e daríase o primeiro paso para unha Confederación ibérica.

O devandito é resume de todo canto deixamos espuesto ao longo d-este libro, para defendermos o federalismo hespañol. Agora ben; nós consideramos indispensable superar o

federalismo rexionalista de Pi i Margall, que se inspiraba na teoría do pacto e que oponía ao criterio da natureza e da hestoria o da vontade na formación dos Estados. Para nós

o federalismo sóio debe inspirarse no moderno principio das nacionalidades, polo tanto, a República federal hespañola basariase no libre consentimento de Castela, Cataluña, Euzcadi e Galiza. Xa se sabe que dentro d-estas nacionalidades

existen rexións con persoalidade sobrada para mereceren unha autonomía político-administrativa, que debería outorgárselle sen regateos pol-a na-

ción a que pertencen. Sóio así concebimos o federalismo hespañol e sóio dentro d-esta estrutura xurídica nos sentiríamos cibdabáns verdadeiros de Hespaña.

Podemos ensaminar agora os perxucios que causou a República reformista do 14 de abril, como reverso das ventaxas que produciría un réxime federal:

1° Creouse unha República federable e, polo tanto, non se lle dou ao Estado unha estrutura xurídica defensiva no período constituente.

2° Por unha falsa estimación da soberanía ocultouse o problema real das nacionalidades, prorrogando a ficción d-unha unidade nacional que endexamáis existeu.

3° As aspiracións autonomistas ficaron aplazadas por obstáculos de trámite legal e non se calmaron as preocupacións de Euzcadi e de Galiza.

4° Entorpecouse a republicanización de Galiza e de Euzcadi por non crear, por decreto, institucións provisionaes de Goberno autónomo, tal e como se crearon en Cataluña.

5° Estimouse a vontade dos povos — posiblemente estimulada por factores transitorios — por riba dos seus antecedentes hestóricos, das súas tradicións culturais e das características da súa morfología social.

6° Sóio se quixeron atender as demandas abrouxadoras de Cataluña e disfracouse a concesión con prerrogativas xeraes que non se pensaban comprir.

LEONARDO PEREIRA

Encárguelle o seu traxe

É BÓ XASTRE

É GALEGO

Sarmiento 1495 1er. ni o
U. T. 45-5297 Bs. Aires

SALAIOS

—¿Por qué chora? — preguntas a un bardo da terra gallega.—

—Pois choro porque levo no peito un feixe de penas;

porque as casas da miña terriña

inda non fumegan,

que soliñas, soliñas quedaron

no bico d'aldea,

i-agora non hai quen desbrave

as irtas restrebas;

miña terra, terriña querida,

que soia te quedas,

que os homes que inda non te conocen

así te desprezan

vindo logo de terras estranas

sen sangue nas veas...

¿Por qué choro, preguntas, filiño?

¡Porque non fumegan,

¡ai!, as casas da nosa terriña

no bico d-aldea!...

DANIEL PERNAS NETO

DALTON

(Marca Registrada)

Amplio surtido en
**Camisas, Chaneus
e Garabatas**

Av. SAN MARTIN 2336
U. T. 59-5641 — Bós Aires

CLAUDIO FERNANDEZ AXENCIA CENTRAL "DODGE"

**AUTOMOVILES
E CAMIONS**

660 - MORENO - 680
U. T. 33-6484 y 7444

752 - VICTORIA - 760
U. T. 34 Defensa 7823

One-Eleven

EL GRAN CIGARRILLO

AMERICANO

35 cts.

Galicia! Nai e señora,
sempre gurimosa e forte;
preto e exos; onte, a o-
mañán... na vida e na
(morte!)
R. CABANILLAS

A nosa terra

BOS AIRES, NOVEMBRO DE 1944

PRINCIPIOS DO
GALEGUISMO
1 - Galicia, unidade cul-
tural.
2 - Galicia, pobo autónomo.
3 - Galicia, e o municipio
cooperativa.
4 - Galicia, célula de uni-
versalidade.

CUSTANOS TRABALLO CREELO

Encol dun editorial de "España Republicana"

NO número correspondente ao 4 de novembro actual e baixo o título "EN DEFENSA DEL TITULO QUE NOS UNE", o semanario "España Republicana", deita sobor do papel toda unha lería de elucubracións e procama Tabú a Constitución do 1931. Para os señores que editan "España Republicana", a semellanza desos específicos que curan todas as doenzas, a Constitución do 31 é a única táboa de salvación. ¡Pois si que ficamos arranzados! ¡Xa se veo dende a súa promulgación deica hoxe!

A CEGUEIRA DOS CENTRALISTAS HESPAÑOES, SEXAN OU NON REPUBLICANOS, E UN MAL QUE NON TEN CURA. CERRAN OS OLLOS PARA NON VEREN. Sempre adoececeron desta enfermidade os políticos centralistas hespaños: Facer Constitucións, tencamente ao uso; pero sen que xamais tiveran aplicación útil. O resumo da historia política do Estado hespañol é: moitas Constitucións cheas de frases feitas e, como resultante, cada dez anos, máis ou menos, unha guerra civil, unha revolución ou os típicos e tradicionais "cuartelazos". É tal a atracción a vivir da musicalidade das frases feitas e fora da realidade que, ao longo da súa historia, atopamos aei o estas manifestacións, aínda nos feitos máis trascendentes. Para cada acción que resultou un desastre para Hespaña, hai sempre unha frase feita, envolta na "gloria" e no "heroísmo" da incititude, da intolerancia e da incompreensión. "Vale máis honra sin barcos que barcos sin honra". Así ágachase o desastre de Calao. Noutra semellante o de Cavite e non esquezamos o da famosa "Invencible" que, ao dicer dos cronistas "non fora a loitar cos elementos".

Agora, os republicanos centralistas parapétanse detrás da Constitución do 31, atribuíndolle un poder máximo para resolver todos os problemas hespaños. ¡Como si a sangüínea guerra que nos asolou non fora o resultado dun Estado que vivía pousado en abstraccións, enteira-mente ao marxe da realidade dos povos hispanos!

Dí o autor do de-axeitado editorial: "A nosotros nos parece que cualquier catalán, cualquier vasco, cualquier gallego, están en su perfecto derecho al expresar sus preferencias por tal o cual sistema para su tierra natal; incluso declararse partidario de la total separación de España, la constitución de una nación independiente o la incorporación a Francia, Portugal o a la China..." ¡Xa te entendo, xa te entendo...! ¡Un pouco de leite calado; pero o tempo fará a dixestión!

Máis adiante volta a dicer: "Vistas las realidades del mando de hoy, con la radio, el avión, el teléfono, etc., nos parece que la aspiración ha de ser borrar fronteras, suprimir diferencias, uniformar lenguajes, etc. etc."

O que non vedes vos son as realidades. A proba desta cegueira fica na mesma afirmación que facedes. Pensar a estas outuras que a radio, o avión e o teléfono van a transformar a Bioloxía, o medio xeográfico e as mesmas creacións da natureza, non somentes é absurdo senón que é unha verdadeira masturbación mental. Ademais é unha total e perfecta coincidencia coas divagacións totalitarias. ¡Ollo, meus amigos, moito ollo coas coincidencias!

É da máis gratuita cerebración, xa liscando coa atrofia intelectual, afirmar que: "está documentado que en la resolución de Hitler y de Mussolini de actuar en España, influyeron mucho actitudes poco meditadas e ineficaces de llamados nacionalistas vascos o catalanes".

Esta afirmación somentes ten un nome: perfidia aldraxante, indifia de homes con senso de responsabilidade. Máis, moito máis, infundamente moito máis innobre, cando os homes que dñu tal falsidade, eran poder e gobernaban os destinos do Estado hespañol.

É mester atoparse poseso dunha doidez para botar a voar tacs infundios.

¿Qué procurades con elo? ¿Esvair a vosa responsabilidade? ¿Agachar a vosa incititude? ¿Tronzáronse dous millóns de vidas e o caos reina en Hespaña!

É a traición dos militares, e a acción do facismo internacional, foi posible pol-a vosa incapacidade para intulla e tornala.

"Que hay que someter al juicio y sentencia del pueblo todas las soluciones imaginadas fuera de la patria". Pois claro que sí. Iso mesmo: autodeterminación do povo. Mais percébase ben: autodeterminación do povo galego, do povo vasco, do povo catalán, dos povos castelán e castelanzados, para dispor dos seus destinos, de igual a igual. Porque esas son as realidades determinadas e concretas. Galiza, Euzcadi, Cataluña, Castela, son as catro culturas e os catro povos diferenciados. O conxunto desas realidades heteroxéneas, vivas e latexantes é o único que pode chamarse Hispania.

Ollemos, ¿qué é o que nos arreda? Nós, achámonos tan lonxe de vos como o treito que hai da realidade a ficción. Mais escoitade: atópanse dispostos a tornar que desgorxedes a Terceira República.

HOGAR GALLEGO PARA ANCIANOS

Esta nova institución benéfica ben a encher un vacío na coledividade galega.

Dende hoxe os vencidos na loita pol-a vida xa non carecerán de fogar, e fogar agarimoso que lles recorde o seu eido natal.

En Domselaar (F.C.S.) foron adequerido trinta hectáreas de terreo con casa e instalacións necesarias para acoller pol-o menos a cuarenta persoas que percisen a axuda dos corazóns caritativos.

Si vostede é hó galego, fágase socio desta benfeitora entidade, enviando a súa adhesión e

México 1660

GALEUZCA EN CHILE

A axencia U.P. espallon ao mundo o seguinte comunicado do Consello Nacional de Cataluña. O representante do devandito Consello en Chile e secretario de Galeuzca, D. Antonio Blavia, así o anunciou dende Santiago.

EL CONSEJO NACIONAL DE CATALUÑA

SANTIAGO, 10 (A.P.)—La constitución del Consejo Nacional de Cataluña en Londres, presidido por el doctor Carlos Pi y Suñer e integrado por los miembros de todos los sectores políticos y culturales del catalanismo diseminados en el mundo, fué anunciada por Antonio Blavia, secretario de la Comunidad Catalana de Chile y secretario de Galeuzca.

El Consejo está integrado por Pi y Suñer, Batista Roca, José Trueta y Ráspall, Fermín Verges y Ramón Parera, residentes en Londres; por un delegado del Frente Nacional que actúa en Cataluña, cuyo nombre se guarda en secreto; por Santiago Pi y Suñer, residente en Bolivia; Antonio Trias y Pujol, H. Nadal y Mallol, un consejero de las comunidades catalanas de La Habana y Chile; por Baltasar Samper, Tomás Píera y José Carner, en representación del Movimiento de Comunidades Catalanas; por Manuel Serra y Moré, residente en Buenos Aires, en representación del Partido Nacionalista Catalán; por Francisco Paniello, residente en México, en representación del Partido de Estat Catalá; por Joan de Garganta, residente en Colombia, en representación de Acción Catalana; Salvador Armendarez y José Zulueta, residentes en México, y la secretaria general del Partido Esquerri Republicana de Cataluña.

Esto permite al inmediata firma del pacto de Galeuzca por los representantes de los tres países bajo la presidencia del doctor José Antonio de Aguirre, presidente de Euskadi, pues el único requisito que faltaba era la organización de las instituciones mundiales de Cataluña y Galicia.

DUAS CONFERENCIAS INTERESANTES

Na cátedra Sarmiento do Colexio Libre de Estudos Superiores tiveron lugar os días 8 e 10 dúas interesantes conferencias en col dos Cancieiros Galego-Portugueses, a cargo do eminente polígrafo Dr. Pedro D. Henriquez Ureña, membro correspondente da Academia da Historia e membro do Instituto de Filoloxía da Facultade de Filosofía e Letras, e catedrático en outros organismos culturais desta cidade.

Nas súas conferencias o Dr. Henriquez Ureña fixo unha preceisa e documentada exposición sobor do tema, analizando os orixens desta manifestación literaria que xuzgou "unha das xollas máis valiosas da poesía lírica mundial".

Analizou como a poesía provenzal é a primeira manifestación literaria de carácter moderno — no senso actual da verba — fronte as manifestacións nidamente méico evais que se producen en todos os outros xocos culturais d-aquel entón, e ao examinar a poesía galega achámonos con esas mesmas características modernas, pero, con unha construción máis fluída, sabor de todo na poesía amorosa, que reviste caracteres eminentemente populares dentro d-unha construción poética perfecta.

Un Pensamento, Unha Conduta e Unha Aición ¡Castelao!

Alá polo ano 1931, unha revista editada en Madrid co título de "Alma Gallega" e que ía peneirando nas súas páxinas os problemas da nosa Terra, fai nos a seguinte sembranza do Castelao parlamentario:

"De los 47 diputados que — si no estamos equivocados — ha llevado Galicia al Parlamento, Alfonso R. Castelao, es el más representativo. Su semblanza ha de ser en este sitio breve, porque, por fortuna, Galicia le conoce bien. Pero en este desfile de nuestros parlamentarios, Castelao, el menos parlamentario de todos (dichosamente para él), debe ser el primero. Para honra nuestra.

Alguien le ha llamado nuestro Gandhi. También se le ha llamado a Maciá el Gandhi catalán. Son, naturalmente, ganas de poner motes a los hombres y las cosas. Difícilmente se podrá encontrar un triunvirato más dispar que el triunvirato Gandhi-Maciá-Castelao.

Sin embargo, entre Gandhi y Castelao hay un elemento común. Y es la emoción. Nadie siente a Galicia con más emoción que Castelao.

Y es que Castelao sentiría con emoción a Castilla, a Cataluña, o al medio ambiente en que viviera. Porque la emoción no es una virtud chovina, sino una condición primaria. Se nace condenado por Dios a la emoción, de la misma manera que Hegel decía que se nace condenado por Dios a la filosofía.

Y la emoción extiende siempre franciscanamente sus raíces en cuanto le rodea: en la tierra, los árboles, el ambiente, el mar y los hombres. Castelao, gallego y formado en Galicia, sintió su emoción íntimamente enterañada en su paisaje. Y de ahí su galleguismo, que es, exactamente, universalismo; modalidad gallega de lo universal.

Hay tres cosas en que se trasluce esa emoción inmensa, bíblica, tolstoína y campesina de Castelao. Es su vida, su literatura y su dibujo. El dibujante inagotable, el humorista de la triste sonrisa, sabe en que rincón del alma y de la tierra DUELE la emoción. Pueden decirlo sus COUSAS...

Pero este hombre que es precisamente lo más excelso que se puede ser, es decir, un lírico maravilloso, ha sido llevado al Parlamento como a una trampa. Porque la lírica es precisamente antiparlamentaria. Lo parlamentario es lo hábil, lo dialogado, lo triquiñuelista, lo oportunista. Y la lírica no es habilidad, sino espontaneidad; ni diálogo, sino canto interior; ni triquiñuela, sino esencia; ni oportunidad, sino perennidad.

Por eso el día que habló Castelao, la Cámara le atendió, pero no le entendió; oyó con sorpresa, pero no con conciencia; le admiró, pero no le sintió.

Porque Castelao les habló en una parábola inolvidable, evangélica, llena de una elemental grandeza esópica.

En la Cámara de los golpes de efecto, los oportunismos, las retiradas imprevistas y los tópicos sobre la propiedad, la religión y el idioma, hubo un hombre que se levantó para compadecer humanamente a los perros y a los cucos porque hablan un idioma universal...

Y la Cámara quedó muy por bajo de la parábola soberbia. No vio sus enseñanzas ni sintió su emoción. Terminado el paréntesis de atención, reanudó su tolvenera de tópicos. Los cucos continuaron hablando su universal lenguaje.

La Cámara oyó sin entender. Aplaudió sin comprender ni sentir. Como si todo aquello pasase por encima, en vuelo majestuoso. Es que Castelao se expresaba en castellano, pero pensaba en gallego.